

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

ALEŠ FLORJANČIČ

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
ŠPORTNO TRENIRANJE
KOŠARKA

STROKOVNO ORGANIZACIJSKI MODEL KOŠARKARSKIH DEJAVNOSTI UNIVERZE V LJUBLJANI

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

izr. prof. dr. Frane Erčulj, prof. šp. vzg.

RECENZENT:

doc. dr. Tomaž Pavlin, univ. dipl. zg. in soc.

KONZULTANT

doc. dr. Goran Vučković, prof. šp. vzg.

Avtor

ALEŠ FLORJANČIČ

Ljubljana, 2013

»One day you will wake up
and there won't be any more time
to do the things
you always wanted«.

- Paulo Coelho -

Zahvala

Iskrena hvala staršema, mami Metki Sonji in očetu Francu, ki sta bila v času mojega študija potrpežljiva in me brezpogojno ter vsestransko podpirala. Hvala življenjski sopotnici Asji-Niči Peterkovič, ki mi je znala v težkih trenutkih prisluhniti in pomagala najti pravo motivacijo.

Zahvala gre tudi dr. Franetu Erčulju, za sprejem vloge mentorja, usmeritve pred nastajanjem dela in izredno korekten osebni odnos.

Strokovno organizacijski model košarkarskih dejavnosti Univerze v Ljubljani

Aleš Florjančič

Ključne besede: univerzitetni šport, košarka, strokovno organizacijski model

Izvleček

Uvod: Univerza v Ljubljani ima bogato in dolgoletno tradicijo obstoja. V okviru njenih programov delovanja je športna dejavnost prisotna že pol stoletja. Košarka kot športna panoga je v marsičem utirala začetno pot drugim športnim dejavnostim v slovenskem univerzitetnem športnem ustroju. **Namen:** Na podlagi osebnih izkušenj z delom v tekmovalni košarki na Univerzi, tudi kot selektor moške reprezentance, je bil namen preučiti stanje košarkarskih dejavnosti, njenih pogojev doma in v tujini, odkriti morebitne možnosti izboljšanja kvalitete organiziranosti, strokovne usposobljenosti posameznikov, doseči boljšo izvedbeno uspešnost ter oblikovati možne prihodnje usmeritve na tem področju. **Cilji:** Potreben je bil poglobljen razmislek v smislu sistemskih izboljšav, nadgradnje tekmovanj v okviru Univerze in udeležbe njenih reprezentanc na mednarodnem parketu z napredkom in razvojem dela ter postavitve oz. izdelave teoretičnega modela razvoja tega področja, ki bi ga bilo možno kar najhitreje vpeljati v prakso. **Metode dela:** Gradivo je bilo pridobljeno s črpanjem vsebine iz strokovne literature, izvedenih anket ter intervjujev s kompetentnimi osebami na Univerzi in izven nje. Namen je bil oblikovati kvalitetno bazo podatkov za kasnejši razvoj modela. V skladu s cilji je bil pristop k delu sistematičen, kronološki in je izviral iz temeljev sistema organiziranja športa na Univerzi. **Strokovno organizacijski model:** Pričujoči teoretični predlog modela košarkarskih dejavnosti Univerze v Ljubljani ob upoštevanju okoliščin v katerih se univerzitetni šport nahaja, predvideva realne rešitve, zato ugotovitve tega diplomskega dela lahko pomenijo velik doprinos na področju nadaljnjega, predvsem pa hitrejšega razvoja košarkarskih dejavnosti univerzitetnega športa. Delo je uporabno tudi v širšem smislu, saj je vodenje športa na Univerzi urejeno centralno.

Professional organisational model of basketball activities of University of Ljubljana

Ales Florjancic

Keywords: varsity sport, basketball, professional organisational model

Abstract

Introduction: University of Ljubljana has a rich and year-long tradition. Within its programs, sport activities have been present for half a century. Basketball as a type of sport activity has in many ways paved the way for other sports in the Slovenian varsity sport structure. **Purpose:** Based on personal experiences in competitive varsity basketball at the University, also as a head coach of the men's basketball varsity team, the aim of this thesis was to study the state of affairs in basketball activities, the associated conditions both at home as well as abroad, discover potential possibilities for improvements in the quality of organisation, in professional competencies of individuals, in performance efficiency and to form potential future guidelines in this field. **Goals:** A profound reconsideration was needed in terms of systemic improvements, upgrading of competitions within the university, participation of the varsity team in competitions abroad, advancements and developments in the work in this field, as well as in terms of formation of a theoretical model of development of the field, suitable for quick application. **Methods of work:** The material was acquired from professional literature, questionnaires and interviews with the appropriate persons at the university and outside of the university. The aim was to compose for the later purpose of model development. In line with this goal the approach to the work was systematic, chronological and was based on the foundations of sport organisation at the university. **Professional organisational model:** This theoretical proposition of a model of basketball activities of University of Ljubljana suggests real solutions, while taking into account the circumstances of varsity sport, therefore the conclusions of this thesis can bring value added in the field of further and faster development of basketball activities within university sports. The thesis is also applicable to a broader context, as sports are managed centrally at the university.

Kazalo vsebine

1	UVOD	8
2	PREDMET IN PROBLEM TER NAMEN DELA	10
3	CILJI	12
4	METODE DELA.....	13
4.1	UPORABNOST DIPLOMSKEGA DELA ZA TEORIJU IN PRAKSO	13
5	ŠPORT NA UNIVERZI V LJUBLJANI	14
5.1	ŠPORTNA VZGOJA KOT PREDMET NA UNIVERZI V LJUBLJANI	14
5.1.1	Košarka v sklopu predmeta Športne vzgoje	22
5.2	OBŠTUDIJSKI PROGRAMI ŠPORTA NA UNIVERZI V LJUBLJANI	23
5.2.1	ŠOU v Ljubljani in obštudijski šport	24
5.2.2	Univerza v Ljubljani in obštudijski šport.....	28
5.2.3	Obštudijski programi košarke.....	31
5.3	TEKMOVALNI ŠPORT NA UNIVERZI V LJUBLJANI	31
5.3.1	Športna zveza Univerze v Ljubljani	32
5.3.2	Tekmovalna košarka na Univerzi v Ljubljani.....	40
5.3.2.1	Univerzitetna košarkarska liga.....	40
5.3.2.2	Državno univerzitetno prvenstvo v košarki	44
5.3.2.3	Evropsko univerzitetno prvenstvo v košarki	46
5.3.2.4	Vloga košarkarskega selektorja Univerze v Ljubljani.....	54
6	MEDNARODNI UNIVERZITETNI ŠPORT	58
6.1	UNIVERZITETNI ŠPORT IN KOŠARKA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE	60
6.2	UNIVERZITETNI ŠPORT IN KOŠARKA V ŠPANJI	64
7	USMERITVE UNIVERZITETNE KOŠARKE NA UNIVERZI V LJUBLJANI.....	68
7.1	POGOJI ZA UNIVERZITETNO KOŠARKO V TUJINI IN SLOVENIJI	70
7.2	STROKOVNO ORGANIZACIJSKI MODEL KOŠARKARSKIH DEJAVNOSTI.....	74
7.2.1	Kratek strukturni prikaz modela košarkarskih dejavnosti	84
8	SKLEP.....	87
9	VIRI.....	89

Kazalo tabel

Tabela 1. Študenti v športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010).....	19
Tabela 2. Študenti v kreditnih športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)	20
Tabela 3. Uvrstitve univerz na državnih univerzitetnih prvenstvih v košarki.....	45
Tabela 4. Lestvica najuspešnejših univerz na dosedanjih EUPK za moške	51
Tabela 5. Lestvica najuspešnejših univerz na dosedanjih EUPK za ženske	52
Tabela 6. Lestvica najuspešnejših držav dobitnic medalj na EUPK skupno.....	53

Kazalo slik

Slika 1. Študenti v športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)	19
Slika 2. Študenti v kreditnih športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010).....	20
Slika 3. Organigram SUSA (Organizacijska sestava študentskega športa, 2013).....	34
Slika 4. Moška košarkarska reprezentanca UL 2009 (osebni arhiv)	49
Slika 5. Moška košarkarska reprezentanca UL ob prejemu pokala (osebni arhiv).....	50
Slika 6. Organizacijski model košarkarskih dejavnosti na UL	86

1 Uvod

Najbolj priznane in pomembne svetovne univerze, ki gredo v korak s časom, razvojnimi ter izobraževalnimi trendi, se že dlje časa usmerjajo v kvaliteto storitev na univerzi, ki so eden izmed pomembnejših faktorjev za izbiro univerze. Mobilnost in izbirnost v univerzitetnih programih sta prinesla večjo pretočnost in izmenjavo študentov, zato se konkurenca med univerzami tako v Evropi, kot v Združenih državah Amerike, neprestano povečuje. Študentje, kot bodoča elita in vrh izobraževalnega potenciala ter zaposleni na univerzi so v večini ambiciozni in pripravljeni na trdo delo in usmerjeni k visokim ciljem. Prvi stopajo po poti k vrhu piramide znanja in s tem človeškega potenciala, drugi se prav tako zavedajo svoje pedagoške vloge, da svet globalno teži k nenehnemu napredku in razvoju, zato težijo k svojemu izpopolnjevanju in napredku. Za to je izjemno pomembna kvaliteta univerzitetnega življenja, ki je potrebna za izvedbo kvalitetnih programov. Prilagoditve teh programov v zadnjem obdobju, predvsem na evropskih tleh so prinesle mnogo sprememb. Moderna organizacija športa na univerzi, kot enega od kamenčkov v mozaiku, s privlačnimi programi za vse vpletene na univerzi je pomemben del kvalitete življenja na univerzi. Zdravi, zadovoljni in pripravljeni študenti, profesorji, asistenti in drugo osebje, so uspešnejši pri svojem delu (Obrist, 2007).

Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije (WHO) iz leta 2006 ima več ljudi prekomerno telesno težo, kot je podhranjenih, kar mora predstavljati velik izziv akademskemu svetu v smislu socialne odgovornosti do sočloveka pri spreminjanju slabih navad. Neaktivnost v službenem oz. študijskem in prostem času ter slabe in neredne prehranjevalne navade, so zagotovo najpomembnejši izmed mnogih vzrokov za nastanek bolezni v sodobni in razviti družbi, zato šport na univerzi ni le zaželen, temveč nujno potreben. Moral bi biti namenjen in omogočen res vsem akterjem na univerzi, ozaveščanje o pomembnosti športa kot spremljevalca skozi vsa obdobja življenja pa prioriteta, saj mnogo voditeljev, gospodarstvenikov in vplivnih ljudi prihaja ravno iz univerzitetnih krogov. Njihovo razumevanje športnih vrednot in lastne osebne izkušnje s športom, lahko preko njihovega vpliva in povezav pripomorejo pri zaustavitvi

škodljivih trendov. Nudenje vsakodnevnih športnih aktivnosti in potreba po športu je v zahodnem svetu široko sprejeta (Obrist, 2007).

Športno dejavnost so na slovenskem geografskem področju začeli uvajati in negovati že v časih vladavine Napoleona. V redne šolske programe se je »telovadba«, ki je v tistem času vsebovala največ elementov gimnastike, umestila v drugi polovici 19. stoletja pod vladavino Avstro-Ogrske monarhije. Akademska srenja pa systemske športne dejavnosti v tistem času ni poznala. Tako tudi Univerza v Ljubljani ob svoji ustanovitvi leta 1919, ko jo je sestavljalo pet fakultet, še ni imela vpeljanih sistematiziranih programov športa. Dokončno so ti dobili svoje mesto z uvedbo programov redne športne vzgoje v programe članic Univerze leta 1963. Košarka kot del univerzitetnih športnih programov je imela veliko vlogo predvsem v zaključku preteklega stoletja, ko je kot športna disciplina utrla pot tekmovalnemu športu na Univerzi, saj je bilo prvo ligaško univerzitetno tekmovanje ustanovljeno prav v tej športni disciplini. Kmalu so ji sledila tudi tekmovanja v drugih športih. Ob prelomu tisočletja se je ljubljanska Univerza kot ena izmed prvih pričela udeleževati tudi mednarodnih tekmovanj, predvsem Evropskih univerzitetnih prvenstev v košarki, zato je moč trditi, da je košarka postavila kar nekaj mejnikov v razvoju tekmovalnega športa na Univerzi v Ljubljani.

2 Predmet in problem ter namen dela

Sodobna informacijska družba z razvojem tehnologije vse bolj opušča prvinske človekove potrebe po prehranjevanju in predvsem gibanju. Široka paleta tehnoloških novosti tako mladim, kot starim ponuja enostavnejše oblike zabave, kot ga predstavlja šport, zato je kot posledica opazna zmanjšana redna dejavnost vseh oblik športa ter s tem košarke kot njegovega segmenta na lokalnem, državnem in mednarodnem akademskem področju. Zaradi tega je zavrt tudi hitrejši razvoj na tem področju, ki je bil v preteklosti sistemsko zastavljen. Izhodišče diplomskega dela predstavlja strokovno delo na področju univerzitetnega športa, še posebej košarke na ljubljanski Univerzi, njenega trenutnega položaja in možnosti razvoja v prihodnje. Obravnava vlogo in zadolžitve selektorja košarkarske reprezentance Univerze v Ljubljani, organizacijo njegovega dela in nalog drugih športnih delavcev na področju Univerze v povezavi s selektorjevo vlogo ter medsebojno komunikacijo. Vse skupaj je predstavljeno skozi prizmo lastnih pogledov in mnenj posameznikov, ki so na Univerzi zadolženi za to področje ali pa si prizadevajo za izboljšanje trenutnega stanja. Kakšni so bili začetki košarkarskih tekmovanj na Univerzi in na mednarodnem področju, pa vse do danes. Kje so največje prednosti in pomanjkljivosti trenutnega sistema, kako na celotno sliko vplivajo finančna vlaganja v šport in s tem košarko na Univerzi, ki jasno odražajo prioritete oz. interese te institucije za razvoj športa in sledenje smernicam svetovno najprestižnejših Univerz. Te kazalci kažejo kakšna je kakovost in strokovnost dela na nivoju systemske ureditve ter kakšne pogoje imajo pri tem košarkarski trenerji, ki delujejo v okviru dejavnosti in udejstvovanja Univerze na mednarodnih tekmovanjih. Vse skupaj seveda vpliva na to kakšni so rezultati oz. uspehi Univerzitetnih selekcij na tekmovanjih, kar pomeni neposredno promocijo Univerze in države ter odnos do univerzitetnega športa na mednarodnem področju. Slednje pa mora biti pomembno za vsako ugledno Univerzo.

Zelo omejena finančna sredstva, ki jih Univerza namenja razvoju košarke, so gotovo velik razlog za stagnacijo na tem področju. S tem posledično je manjša tudi pozornost medijev in gledalcev, pogoji za delo so relativno slabi in selektorji so bolj ali manj

prepuščeni samim sebi in lastnemu entuziazmu. Ob enem velja spomniti še na vprašanje kako strokovno je delo selektorjev, ali to predstavlja njihovo edino delovno zadolžitev in kakšen je posledičen angažma. Vse skupaj prinaša manjšo popularnost pri sponzorjih, znižuje resnost institucije in kazi sliko ter resnost pristopa pri igralcih, ki Univerzo zastopajo. Tu pridemo do problema nastopanja za Univerzo s strani košarkarjev, ki so v klubih vezani s profesionalnimi pogodbami, nedovzetnost vodstev klubov za odhode njihovih igralcev na tekmovanja, ki se jih Univerza udeležuje in s tem povezanimi problemi selektorskega dela. Nezanimanje prinaša manjšo bazo reprezentančnih kandidatov in s tem selektivne izbore najboljših. Vsi omenjeni problemi so med seboj povezani. Problematike na tem področju so se pristojni začeli lotevati in posledično izvajati določene ukrepe, ki pa v preteklosti še niso prinesli napredka.

3 Cilji

V diplomskem delu sem se želel ukvarjati z razvojnimi možnostmi in izboljšavami na vseh omenjenih področjih vključevanja košarke v univerzitetni šport in tekmovanja. Cilj je bil odkriti morebitne možnosti izboljšanja kvalitete organiziranosti, strokovne usposobljenosti posameznikov ter boljšo izvedbeno uspešnost. Potreben je bil poglobljen razmislek v smislu sistemskih izboljšav, nadgradnje tekmovanj v okviru Univerze in udeležbe le-te na mednarodnem parketu z napredkom in razvojem dela ter postavitve oz. izdelave teoretičnega modela razvoja tega področja, ki bi ga bilo možno kar najhitreje vpeljati v prakso.

4 Metode dela

Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela s pomočjo črpanja vsebine iz strokovne literature, ankete ter intervjujev s kompetentnimi osebami na Univerzi in izven nje. V skladu s cilji je bil pristop k delu sistematičen, kronološki in je izviral iz temeljev sistema organiziranja športa na Univerzi, preko univerzitetnih državnih tekmovanj, imenovanj vodij in selektorja do specifičnih zadolžitev le-tega pri končni izvedbi projektov evropskih prvenstev. V zaključku je bil namen pripraviti in predstaviti model izboljšav na teh segmentih delovanja in njegovo aplikativnost.

4.1 Uporabnost diplomskega dela za teorijo in prakso

Ugotovitve tega diplomskega dela lahko pomenijo velik doprinos na področju nadaljnjega, predvsem pa hitrejšega razvoja košarkarskih dejavnosti Univerzitetnega športa. Delo bo uporabno tudi v širšem smislu, saj je vodenje športa na Univerzi centralno in za to skrbi le nekaj posameznikov. Šport na Univerzi je kot kažejo nekateri kazalci v stagnaciji oz. celo v padanju tako v udejstvovanju, kot posledično v popularnosti. Prav zato bo ob dovolj velikem interesu, lahko diplomsko delo vplivalo na prihodnje odločitve vodstvenih struktur Univerze in ob dovolj veliki dovzetnosti pristojnih, predstavljalo dobro usmeritev in model razvoja športa na Univerzi.

5 Šport na Univerzi v Ljubljani

Slovenski univerzitetni šport v marsikaterem pogledu zaostaja za razvitimi državami in svetovnimi trendi, ki so sploh v zadnjem obdobju usmerjeni h kvalitetnemu preživljanju prostega časa in skrbi za zdravje ter udeležbi v tekmovalnih sistemih na lokalni, državni in mednarodni ravni. Še vedno ni povsem jasno kdo je tisti, ki je odgovoren kot nosilec univerzitetnega športa, ali je to univerza ali morda študentska organizacija, ki v načelu skrbi za obštudijske dejavnosti študentov. Potrebno bo ugotoviti kakšen univerzitetni šport si želimo, razmisliti in urediti odnose med izvajalci univerzitetnega športa, poiskati povezave med univerzo, študentskimi organizacijami in slovensko krovno športno zvezo in ugotovitve zapisati v dokument, ki se bo dosledno upošteval in poenotil sistem univerzitetnega športa. Ideja o trosmernem razvoju športa, ki si ga je v začetku tisočletja zadala Univerza v Ljubljani najverjetneje ne bo nikoli uresničena, saj se je s preoblikovanjem študijskih programov v skladu z Bolonjsko reformo zaustavila pot transformacije univerzitetnega športa v načrtanih treh smereh in sicer oblikovanju predmeta športne vzgoje, oblikovanju rekreacijskih programov in oblikovanju ustreznih tekmovalnih programov.

5.1 Športna vzgoja kot predmet na Univerzi v Ljubljani

Začetki športne, takrat imenovane telesne vzgoje, na Univerzi v Ljubljani segajo v šestdeseta leta preteklega stoletja. V tistem obdobju se je pričelo uvajanje telesne vzgoje na fakultete. »Telesna vzgoja končno v indeksu« je v reviji Polet pred petdesetimi leti 20. oktobra 1963 zapisal Marjan Gogala. Vse skupaj se je zgodilo po priporočilu takratnega Zavoda za zdravstveno varstvo, ki je opozorilo na alarmantno zdravstveno stanje in dejstva, ki ga je v svojih razmišljanjih omenjal tudi Gogala, da naša inteligenca ne sme ostati brez znanja o telesni kulturi, torej ne le potrebi po gibanju, temveč tudi znanjem vezanim na ta predmet. Omenjenemu priporočilu so prisluhnili v takratnem Univerzitetnem svetu in Komisiji za telesno kulturo, ki sta

oblikovala pobudo za uvedbo predmeta, ki so jo postopoma v predmetnike pričele uvajati posamezne fakultete (Kavčič, 2007).

Predvsem so se mnogi v tistem času zavedali kaj pomeni športna vzgoja v smislu izobraževanja na športnem in zdravstvenem področju ter ozaveščanja bodočih intelektualcev. Ravno iz tega razloga je bilo v obrazložitvi in priporočilih za uvedbo predmeta poudarjena pomembnost enakovrednosti tega predmeta ostalim. Ob prvi uvedbi športne vzgoje na univerzo je imela stroka priporočilo takratnega Zavoda za zdravstveno varstvo, saj je zdravstveno stanje študentov vzbujalo veliko skrbi. Dobrih štirideset let kasneje, ob bolonjski prenovi študijskih programov je bil predmet športna vzgoja ponovno na preizkušnji, saj po mnenju mnogih odgovornih na Univerzi ni sodil v področje temeljnih univerzitetnih znanj, ni bilo stanje kaj dosti drugačno. Fizično in zdravstveno stanje študentov je bilo še slabše kot ob uvedbi predmeta, kar sicer ponuja vprašanje ali so bili pretekli programi ozaveščanja o športu in pomembnosti športne vzgoje na univerzi uspešni. Na drugi strani pa pomembnost ohranjanja tega predmeta in prenove za večjo implementacijo njegovega namena, saj študenti danes še vedno nimajo osnovnih vedenj o delovanju človekovega telesa, o psihomotoričnih in funkcionalnih sposobnostih, o načinu ohranjanja in utrjevanja zdravja in drugem. Slaba predznanja posledično prinesejo težje vključevanje v športno vadbo (Kavčič, 2007).

Poskusov ukinjanja športne vzgoje je bilo v vsej zgodovini njenega obstoja veliko, predvsem zaradi različnih interesov znotraj univerze. Nekateri predlogi rešitev problematike predmeta so bili usmerjeni v način, da to področje prepusti Fakulteti za šport ali nekim drugim izvajalcem oz. zunanjim institucijam. Najverjetneje so se takšni predlogi pojavili predvsem iz razloga nenaklonjenosti nekaterih prehodnih vodstev univerze in Ministrstva za šolstvo in šport ter s tem prelaganje odgovornosti na druge za probleme, ki so nastali in se niso reševali. Pred desetletjem je prav takratno Ministrstvo za šolstvo in šport z dopisom priporočilo univerzam novo organiziranost športne vzgoje, kjer ta ne bi bila več del stalnega in obveznega izobraževanja, temveč neobvezna in prostočasna dejavnost. Iz tega je bil možen zaključni sklep o

predlogu ukinitve predmeta, kar so nekatere članice zelo hitro tudi upoštevale. Jasne namere vsesplošne ukinitve športne vzgoje so se nakazale z zavajajočo interpretacijo Uredbe o financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz, od leta 2004 do 2008, ki je dajala možnost preoblikovanja oz. ukinitve športne vzgoje. Univerza v Ljubljani in Ministrstvo za šolstvo in šport sta s skupno argumentacijo razlagali, da ukinitvev predmeta uredba zahteva, kar je bil jasen kazalec v smeri finančnih interesov s prenosom sredstev, ki so bila prej namenjena za univerzitetni šport, na druge nosilce športa. Ob tem pa se nihče ni vprašal po resničnem interesu in potrebah študentov in mnenju univerzitetne športne stroke. Prvi so zahteve po ohranitvi predmeta v tem obdobju večkrat izrazili, najprej leta 2004, ko je Študentski svet Univerze v Ljubljani oblikoval zahtevo, da se tudi v prenovljenih študijskih programih v skladu z Bolonjsko reformo, uvede obvezna športna vzgoja vsaj v 1. letniku študija. Ponovno so zahtevo izrazili v Resoluciji univerzitetnega športa na Univerzi v Ljubljani iz leta 2006, kjer so zahtevali uvedbo kreditno ovrednotenega predmeta športna vzgoja v okviru izbirnih predmetov, ob čimer je bilo poudarjeno naj vsebina predmeta obsega izobraževanje o športu kot celoti, njegovem pomenu za zdravje ter naj se čim več vsebin teoretične narave podaja ob sami praksi. Tudi stroka, točneje Katedra za šport na Univerzi v Ljubljani s sedežem na Fakulteti za šport, je takrat pripravila utemeljitev in pozvali Univerzo naj svojim članicam priporoči naj pri prenovi študijskih programov predmet športna vzgoja vrednosti enakovredno z drugimi predmeti (Kavčič, 2007).

Glavni argument nasprotnikov stroke in potreb študentov je bil, da bolonjska prenova ne omenja športne vzgoje, kar sicer drži. Ob enem pa ne omenja tudi drugih predmetov in njihovih vsebin, saj v svojem bistvu določa le principe in način organiziranja ter izvajanje posameznih vsebin in predmetov. V resnici je prav Bolonjska reforma z uvedbo splošnoizobraževalnih predmetov omogočala uvedbo predmeta Športna vzgoja. S svojimi pozitivnimi učinki na ohranjanje zdravja, delovnih sposobnosti, odnos do gibalnih dejavnosti ter nenazadnje vključevanje športa v lasten način življenja, vsekakor sodi med temeljne splošnoizobraževalne dejavnosti in s tem na seznam predmetov v okviru sodobne univerze (Kavčič, 2007).

Slutnje stroke so se začele uresničevati ob prehodu na prenovljene študijske programe, kjer je Športna vzgoja izgubila status splošno-vzgojnega predmeta, čeprav je bil v skladu s preoblikovanjem in bolonjsko prenovo pripravljen kot predmet, ki bi bil uvrščen med splošne izbirne predmete.

Šolanje na visokošolskih zavodih in fakultetah po javno dostopnih podatkih nadaljuje 60% mladih. Za njih je športna vzgoja predstavljala še zadnji poskus vključitve športa v vseh oblikah v zdrav način življenja. S prenovami programov vsem tem mladim ni več omogočeno športno opismenjevanje. To univerz v Sloveniji ni preveč zanimalo, saj so zavzemale stališče, da se športna vzgoja v bolonjskih programih lahko pojavlja le kot izbirni predmet ovrednoten z ECTS točkami. Še več, bile so mnenja naj športna vzgoja postane obštudijska dejavnost in s tem pristojnost za študentsko športno opismenjevanje preložile na druge izvajalce športnih dejavnosti, predvsem študentske organizacije. Prenova predmeta Športna vzgoja, ki je bila izvedena, je pravzaprav pomenila postopno ukinitvev predmeta na članicah univerz in s tem do drastičnega povečanja neaktivnosti več kot 100.000 glave študentske populacije (Klavora, 2007).

Veliko v tem pogledu povedo tudi podatki o prehodu na bolonjske programe. Sama zase govori statistika Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru, saj je v študijskem letu 2005/06 obvezni program športne vzgoje opravilo 72% vpisanih študentov. S prehodom na bolonjske programe v naslednjem študijskem letu 2006/07 je predmet postal izbirni in ovrednoten s tremi ECTS točkami. Prijava študentov k temu programu v 1. letniku študija je bila le še 32% od vseh vpisanih, program predmeta pa je opravilo borih 7% prijavljenih, kar je predstavljalo 1,5% vseh vpisanih študentov v 1. letnik študija. Podatki na Univerzi v Ljubljani so bili podobno skromni, kjer se je že od samega prehoda na prenovljene programe pokazal vsakoletni močan upad zanimanja. Na eni izmed članic se je od 500 vpisanih študentov v 1. letnik študija za športno vzgojo prvo leto odločilo 250 študentov, drugo leto izvajanja programa 100, tretje celo samo še 40. Razloge lahko iščemo predvsem v tem, da

študenti iščejo lažje in hitrejše poti do ECTS kreditov, kot preko nizko ovrednotene športne vzgoje (Klavora, 2007).

Nekoliko svetlejšo prihodnost za univerzitetni šport in s tem tudi alternative ukinjeni redni športni vzgoji v Ljubljani je obetala menjava vodstva Univerze. Sprejeta Strategija Univerze v Ljubljani v letu 2006 je predvidevala uvajanje sistema obštudijskih dejavnosti na področju športa. Univerza je po večletnem nezanimanju za šport študentov ugotovila, da je to področje predvsem z vidika ugleda in promocije Univerze v Ljubljani ter zagovarjanja zdravega načina življenja študentov potrebna dejavnost, kateri pozornost in pomembno vlogo namenja tudi večina uglednejših in najrazvitejših univerz v evropskem prostoru. Petinštirideset let po uvedbi, se je dokončno ukinjala redna športna vzgoja in uvajal centraliziran sistem izbirnih obštudijskih dejavnosti preko Centra za univerzitetni šport, kot alternativa predhodni ureditvi športnega izobraževanja. Ob enem Univerza ni bila navdušena nad posameznimi članicami, ki so samostojno v svoje programe uvajale športno vzgojo kot izbirni predmet, kljub dolgoletnim obljubam ni imela načrtovanih investicij v športno infrastrukturo in opremo, pojem univerzitetne športne odličnosti pa si je razlagala predvsem s tekmovalno uspešnostjo študentskega športa (Gerlovič, 2008).

Nove oblike organiziranosti športa na Univerzi so tako prinesle različne načine delovanja športa na Univerzi v Ljubljani. Del izvajanja je prevzel Center za univerzitetni šport (CUŠ) s kreditno ovrednotenimi programi ter obštudijsko ponudbo športa, drugi del redke fakultete, ki izvajajo kreditno vrednotene programe športne vzgoje ter predmet, ki je v študijskem programu, a ni kreditno ovrednoten in študentom ne prinaša druge kot športno dodano vrednost. Tako so posamezne članice Univerze športne programe postopoma ukinile, nekatere so jih vključile v kreditno vrednoten predmet v kvoti izbirnih vsebin, nekatere pa so predmet nekoliko prilagodile zahtevam in svojim potrebam in ponujajo redne športne programe v posameznih letnikih brez kreditnih (ECTS) točk (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010).

Rezultati oz. posledice omenjenih sprememb so razvidne iz trenda upadanja zanimanja študentov za športne vsebine na Univerzi v Ljubljani in ankete, ki so jo izvedli športni pedagogi zaposleni na Univerzi v letu 2010, ki je po raziskavi v logičnem trendu napovedala tudi stanje oz. pogled v prihodnost.

Tabela 1. Študenti v športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)

	ŠVS	ŠVB	ŠVF	ŠPB	CUŠ	ΣŠUL
2006/07	40%	0%	0%	0%	0%	40%
2007/08	31%	5%	2%	1%	5%	44%
2008/09	33%	7%	1%	1%	5%	47%
2009/10	24%	7%	3%	2%	5%	41%
2010/11	17%	11%	3%	2%	5%	38%
2011/12	11%	12%	3%	2%	5%	33%
2012/13	6%	12%	3%	2%	5%	28%
2013/14	0%	12%	3%	2%	5%	22%

Legenda:

ŠVS - športna vzgoja v starih študijskih programih

ŠVB - športna vzgoja v bolonjskih programih brez (ECTS) točk

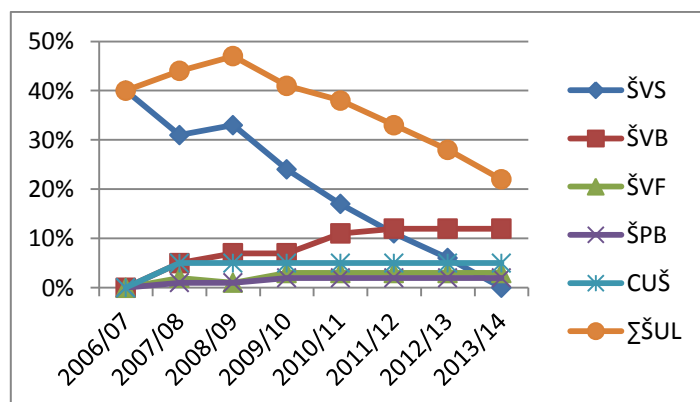
ŠVF - redni udeleženci športne vzgoje, ki le-te nimajo v študijskem programu

ŠPB - kreditno vrednoteni programi na posamezni članici UL

CUŠ - kreditno vrednoteni programi Centra za univerzitetni šport

ΣŠUL - skupno število študentov v športnih programih na UL

V tabeli 1 so predstavljena gibanja vrednosti izraženih v odstotkih vključenosti študentov v športne programe Univerze v Ljubljani glede na organiziranost.

Slika 1. Študenti v športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)

Slika 1 z grafičnim prikazom ponazarja podatke iz Tabele 1, kjer se nazorno vidi upad skupnega števila študentov v športnih programih Univerze v Ljubljani, predvsem na račun ukinjanja športne vzgoje v starih študijskih programih.

Tabela 2. Študenti v kreditnih športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)

	ŠV	ECTS	ΣŠUL
2006/07	40%	0%	40%
2007/08	39%	5%	44%
2008/09	41%	6%	47%
2009/10	35%	8%	43%
2010/11	31%	8%	39%
2011/12	26%	8%	34%
2012/13	21%	8%	29%
2013/14	15%	8%	23%

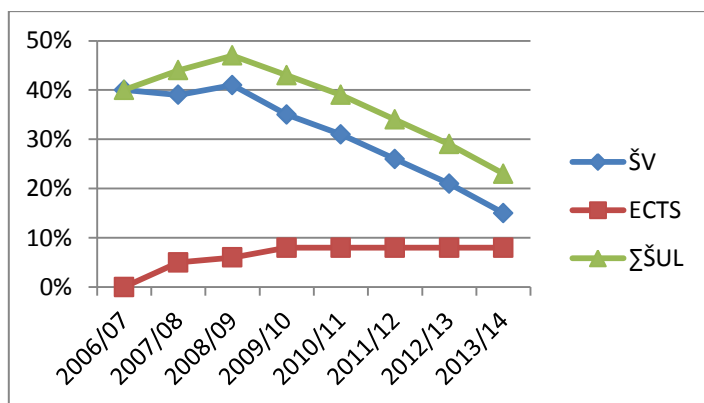
Legenda:

ŠV = skupno število študentov, kjer ne morejo kandidirati za ECTS točke

ECTS = skupno število študentov v kreditno vrednotenih programih

ΣŠUL = skupno število študentov v športnih programih na UL

V tabeli 2 so predstavljena gibanja vrednosti izraženih v odstotkih vključenosti študentov v športne programe Univerze v Ljubljani glede na kreditno vrednotenje.

Slika 2. Študenti v kreditnih športnih programih UL (Plešnar, Bratuž in Janko, 2010)

Na Sliki 2 je z grafičnim prikazom orisano stanje, ki ga ponazarjajo podatki v Tabeli 2, kjer je jasno razvidno, da novi kreditno ovrednoteni programi športne vzgoje niso nadomestili starih, zato je močno upadlo tudi skupno število študentov v športnih programih na Univerzi v Ljubljani.

Status športne vzgoje na Univerzi danes je nedorečen in ni sistemsko urejen. Športni pedagogi na posameznih članicah Univerze si skupaj z vodstvom razlagajo trenutne regulative in usmeritve v povezavi s predmetom vsak po svoje. V zadnjem mandatnem obdobju (2009-2013) se je vodstvo Univerze lotilo te problematike in na ta način razrešiti trenutno situacijo. Vodstvo Univerze v Ljubljani razmišlja predvsem o programih športa v okviru študijske obveznosti, ki naj bi bili različno kreditno ovrednoteni in pri tem je potrebno upoštevati pogoj, da so lahko športni programi le del tedenske obremenitve študentov, kar pomeni, da to predstavlja njihovo obveznost. Kljub trenutni nedorečenosti in sistemski neurejenosti, nekatere članice izvajajo predmet v eni izmed možnih oblik in so s tem obdržale športno vzgojo. Takih je šestnajst izmed šestindvajsetih fakultet. Ostale so športno vzgojo in tudi vso športno dejavnost s tem opustile, kljub vse večjemu zavedanju družbe kako pomembno je psiho-fizično zdravje za učinkovito opravljanje vsakodnevnih delovnih obveznosti (Jamnik, 2010).

Preteklo je torej petdeset let od pričetka uvajanja rednih programov športne vzgoje v predmetnike fakultet, ki so jih takrat članice Univerze v Ljubljani začele uvajati po navodilu takratnega rektorja univerze, prof. dr. Maksa Šnuderla. Vse od takrat in praktično do danes je bila športna vzgoja redni in obvezni predmet v predmetnikih fakultet. Preoblikovanje programov v letih od 2006 do 2012 z dokončno implementacijo Bolonjske reforme, je pomenilo ukinitvev rednega procesa športne vzgoje na članicah univerze. V vseh teh petdesetih letih je bilo moč zaslediti pogosta nihanja vključenosti univerzitetnega športa v študij na univerzi. Ob prvem vzponu po uvedbi je športna vzgoja doživela svoj prvi padec v izvajanju in številu športno aktivnih študentov ob slovenski osamosvojitvi, saj je bilo v letu 1983 športno aktivnih preko 50% študentov univerze. Dokončen zaton redne športne vzgoje se je zgodil z že omenjeno prenovo študijskih programov, ki so ga članice univerze pričele izvajati po letu 2006, ko športna vzgoja ni bila več del obveznih predmetov študijskih programov članic (Gerlovič, 2012a).

Kot vse kaže transformacija predmeta Športna vzgoja le ni bila tako uspešna, kot so zagotavljali tisti, ki so ob preoblikovanju zagovarjali stališče naj predmet postane del izbirnih in neobveznih vsebin na članicah Univerz. Negativni trendi udeležbe pri športnih vsebinah v sklopu univerzitetne ponudbe so bili opaženi takoj po ukinitvi obveznosti predmeta. Zato lahko sklepamo, da je močno padla tudi splošna udeležnost študentov v športnih aktivnostih. Študijska leta so še zadnja možnost za študente, da se pred odhodom na karierno pot, športno udeležujejo in izobrazijo kaj šport pomeni za fizično in mentalno zdravje ter s tem tudi delovno kondicijo. Ob tem se študentom lahko vtisnejo še zadnji spomini o športni kulturi in dejstvu, kako posameznik gleda na športno aktivnost in skrb za lastno zdravje.

Res je, da je športna vzgoja na slovenskih univerzah predstavljala unikum v evropskem prostoru, sploh razvite univerze Zahodne Evrope niso in ne poznajo rednega ter obveznega sistema športne vzgoje. Morda bi bilo prav zato še toliko pomembneje, da bi jo ohranili v takšni obliki kot je obstajala pred Bolonjsko reformo oz. jo še nadgradili in posodobljali v skladu s sodobnimi trendi razvoja akademskega sveta in športa z roko v roki. Vsi kazalci in raziskave na tem področju so kazale, da se lahko le tako ohrani nivo vključenosti študentov v univerzitetni šport ter športno aktivnost nasploh.

5.1.1 Košarka v sklopu predmeta Športne vzgoje

Športne dejavnosti oz. discipline so bile v kurikulumu predmeta Športna vzgoja široko zastavljene, saj je bil predmet zamišljen v najširšem smislu športne vzgoje in izobraževanja. V skladu s temi cilji je bil tudi izobraževalni namen vedenja o športu, s širokim naborom športov, usmerjen na mnoga področja povezana s športni v naravi in zaprtih prostorih.

Pomembno mesto v naboru športnih disciplin, ki so in še sestavljajo vsebino predmeta športne vzgoje, je vedno zavzemala tudi košarka. Med moštvenimi športi je

med študenti vselej veljala za enega najpriljubljenejših športov skupaj z nogometom in odbojko. Študenti so se radi udeleževali košarkarskih vsebin, negovali in izpopolnjevali osvojeno znanje ter krepili družbene odnose in medsebojno povezanost. Ne gre zanemariti dejstva, da je prav uvedba predmeta športne vzgoje v šestdesetih letih preteklega stoletja pomenila rojstvo vseh športnih dejavnosti, seveda s tem tudi košarkarskih. Prav zaradi uvedbe predmeta, so se kasneje pokazale potrebe po novih športnih vsebinah tudi izven predmetnih obvez študentov. Vzpostavljeni so bili programi obštudijskih rekreacijskih in tekmovalnih športnih dejavnosti, katerih pomemben del je in še vedno prav tako predstavlja košarka.

5.2 Obštudijski programi športa na Univerzi v Ljubljani

Začetki obštudijskega športa in njegovih programov segajo v nastanek potrebe po dodatni športni dejavnosti, ki je niso obsegali programi predmeta Športna vzgoja znotraj obveznih vsebin študijskih programov članic Univerze. Ob enem pa so bili začetki obštudijskega športa odvisni tudi od nastanka oz. ustanovitve organizacij, ki so bile nosilci izvajanja teh programov. Prav zaradi slednjih so se programi obštudijskega športa oblikovali. Smotra za nastanek izvajalskih organizacij obštudijskega športa sta bila vsaj dva. Na prvem mestu so zagotovo prevladovali komercialni razlogi in želja po zaslužku, na drugi strani pa osmišljenje dejavnosti študentskih organizacij, ki so bile takrat v nastajanju in so študentom ob študiju nudile dodatne obštudijske dejavnosti, med njimi tudi športno udejstvovanje. Kasneje in sicer z implementacijo Bolonjske reforme in neobveznostjo športne vzgoje v predmetnikih fakultet in drugih članic Univerze v Ljubljani, pa se je tudi na sami Univerzi pojavila potreba po ustanovitvi centra, ki je od takrat zadolžen za izvajanje univerzitetnega športa, izbirnih programov športne vzgoje ovrednotenih z ECTS točkami in obštudijskih rekreativnih programov športa.

5.2.1 ŠOU v Ljubljani in občudijski šport

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (ŠOU v Ljubljani) je praktično od svojega nastanka maja leta 1990 skrbela tudi za športno udejstvovanje študentov pod svojim okriljem, predvsem v delu športnih dejavnosti, ki jih takratni programi športne vzgoje niso pokrivali ali jim niso dajali poudarka ter kot dodana vrednost v občudijskemu delu študentskega življenja in njegovem aktivnem ter koristnem preživljanju prostega časa. V prvem desetletju delovanja od ustanovitve ŠOU v Ljubljani je bila za izvajanje občudijskega športa poleg le-te zadolžena tudi Univerzitetna športna zveza Ljubljana (UŠZL). Slednja pa ni sledila tempu razvoja študentskega športa v Ljubljani in razvojnim smernicam ter pojavu novih športnih zvrsti. Zaradi vse večjih potreb študentov po te vrste uslugah, je po slabem desetletju delovanja na študentsko manj organiziranem nivoju, prišlo do sprememb organiziranosti občudijskega športa v Ljubljani, ki je bil že takrat večinsko v domeni ŠOU v Ljubljani.

Prav zaradi omenjenih potreb sta ŠOU v Ljubljani in UŠZL leta 2000 skupaj ustanovili Zavod za študentski šport Študentske organizacije Univerze v Ljubljani ali krajše ŠOU šport, z nalogo izvajanja dejavnosti usmerjenih v razvoj študentskega športa. ŠOU šport je kot zavod po zakonu nepridobitna organizacija, ki svoje aktivnosti in dejavnosti organizira in izvaja s pomočjo študentov in drugih zunanjih športnih sodelavcev. Športne vsebine, ki jih ponuja študentom so bile vse od začetka delovanja sofinancirane s sredstvi ŠOU v Ljubljani, Univerzitetne športne zveze Ljubljana, Ministrstva za šolstvo in šport, Fundacije za šport, Mestne občine Ljubljana ter drugih javnih in sponzorskih virov.

Kot je zapisano v poslanstvu ŠOU športa je naloga zavoda opravljati dejavnosti usmerjene v razvoj študentskega športa s sprejemanjem, organiziranjem in izvajanjem občudijskih programov za študente s področja športa, z zagotavljanjem pogojev za delovanje in razvoj študentskih športnih društev in njihovih zvez, s spodbujanjem sodelovanja vseh subjektov, ki delujejo na področju športa študentov lokalno in nacionalno, z nenehnim spremljanjem trga športnih storitev, s spremljanjem

želja in potreb študentov ter evalvacijo programov, s spremljanjem predpisov s področja študentskega športa, s spodbujanjem in zagotavljanjem sodelovanja študentov pri pripravi in sprejemanju le-teh na lokalni in državni ravni ter z nenehnim spodbujanjem pozitivnega odnosa do gibanja in zdravega načina življenja nasploh (*Vizija, poslanstvo in vrednote*, 2013).

Zdrav način življenja je dandanes sinonim za kakovostno življenje. Dejavnikov, ki oblikujejo psihofizično zdravje kot tako ter subjektivni občutek sreče in zadovoljstva, je veliko. Športna rekreacija je zagotovo eden izmed njih. Nenehno ozaveščanje študentov o pomenu vseh segmentov, ki lahko vplivajo na zdravo in kakovostno življenje, ter spodbujanje k spreminjanju nezdravih navad in k utrjevanju sprejetih zdravih navad je vodilo delovanja Zavoda. Za vse to je potrebna, če ne skoraj nujna, ustrezna športno-gibalna aktivnost, uravnoteženo zdravo prehranjevanje, zadostno in učinkovito počivanje in sprostitvev ter s tem posledično izogibanje boleznim.

Prav iz tega razloga, ker so ob ustanovitvi, kot edini ponudnik, izvajali obštudijske športne programe, so se usmerili v čim širše področje delovanja in pokrivanje čim večjega spektra s poudarkom na kakovostni. Stremljenje k odličnosti pri doseganju ciljev in dobrih rezultatov za uporabnike, zaposlene in sodelavce, ustanovitelje, sponzorske podpornike, dobavitelje, širšo javnost in vse druge prejemnike, jih je vedno vodila naprej. Tudi zato je eden od pomembnih temeljev delovanja redno izpopolnjevanje kadra in prenova ponudbe. Stalno izobraževanje in usposabljanje predstavlja temelj in zagotovo za uspešen napredek v njihovem delovanju. Nova znanja in sodobne smernice jim omogočajo uvajanje novih prijemov in ponudbe ter s tem dvig kakovosti (*Vizija, poslanstvo in vrednote*, 2013).

ŠOU šport je deloval in še danes deluje na podlagi zaupanja, ki so ga ustvarili med svojimi uporabniki z ažurnimi programi in odgovornostjo do zastavljenega dela, strokovnih sodelavcev in vseh njihovih deležnikov, kar je njihova prednostna naloga. Z zaupanjem skušajo med uporabniki ustvariti zadovoljstvo in občutek varnosti. S tem negujejo odnose s partnerji in jih razvijajo v dolgoročna razmerja, od katerih imajo

korist in zadovoljstvo prav vsi soudeleženi, predvsem uporabniki. Zadovoljstvo vseh jim prinaša zvestobo in motivacijo delavcev in sodelavcev, ki so garancija za kakovostno delo. Uporabniki so zato zadovoljni s kakovostno in cenovno ugodnejšo ponudbo od drugih ponudnikova primerljive športne ponudbe na trgu. Uvajanje novosti v ponudbi, dobra prepoznavnost in obveščenost med ciljno publiko, sprotno spremljanje odzivnosti na njihovo ponudbo s strani vseh uporabnikov, uvajanje novih tehnologij, jih postavlja ob bok ali celo v prednost pred drugimi sorodnimi izvajalci športnih dejavnosti na prostem trgu, usmerjenih na študente in mlade. Prav sledenje potrebam in trendom ter posledično uvajanje novosti jim daje značaj pomembnega člana in konkurenčno visok položaj (*Vizija, poslanstvo in vrednote*, 2013).

Programi obštudijskega športa, ki jih ŠOU šport izvaja, so namenjeni predvsem, ne pa izključno, študentom. Tudi drugi mladi in malo starejši so deležni njihove pozornosti. Organizirajo in izvajajo rekreativne športne programe, izobraževalne športne programe, med njimi celo vrsto tečajev in usposabljanj in množične športno-rekreativne prireditve. V preteklosti so izvajali tudi kar nekaj študentskih športnih tekmovanj v obliki ligaških in turnirskih sistemov, ki pa so jih v zadnjem obdobju počasi opuščali, saj imajo na tem področju precej večjo odzivnost med študenti tekmovanja v organizaciji Športne zveze Univerze v Ljubljani.

V ponudbi lahko skoraj vsakdo najde nekaj kar mu ustreza. V grobem Zavod svojo dejavnost razdeljuje na področja, ki so jih poimenovali: rekreacija, katere sestavni del so najsodobnejše oblike aerobike (Newbody Attack, Max Extreme, Mix It, Step It, Cardio TNZ), hooping, zumba. Na voljo je tudi plavanje. Za nekoliko starejše programa Mami telovadi in Senior fit ter za tiste, ki dajejo več poudarka na duševno zdravje pa joga, pilates in Tai chi chuan. V drugem sklopu svoje ponudbe imajo izobraževanja, ki jih delijo na tečaje in usposabljanja. Med prvimi je cela paleta različnih možnosti, med drugim plesni tečaji (standardni in latinskoameriški plesi, salsa, swing, bachata, capoeira, hip hop, klasični in jazz balet), tečaji borilnih veščin (npr. kickboks, samoobramba za ženske, nanbudo in mnogo drugih), najsodobnejše telesne vadbe (cross fit, funkcionalna telesna vadba, kettlebell, ipd.), jadranje,

jadrarno padalstvo, potapljanje, nordijska hoja, tek na smučeh, tenisa, idr. V sklopu usposabljanja je mogoče pridobiti naziv inštruktor hoopinga. ŠOU šport deluje tudi kot usmerjevalec oz. posrednik športnih aktivnosti, v tretjem sklopu ponujajo razvajanja v wellness centrih na kopališčih, masažah in savnah, v četrtem sklopu pa možnost nakupa cenejših kart za glasbene koncerte, smučarske karte in možnost izdelave mednarodne popotniške izkaznice. V programu imajo omogočeno tudi izposajo športne opreme tistim, ki jo potrebujejo. Ob enem skrbijo še za organizacijo tekmovanj, ki jih je v zadnjih letih precej manj kot v preteklosti, ko so jih za študente pripravljali precej bolj redno. Trenutno so prepoznavni po že tradicionalnem Študentskem teku na Ljubljanski grad (*ŠOU šport*, 2013).

V sodelovanju z Univerzitetno športno zvezo Ljubljana izven svojega osnovnega delovanja podpirajo študentska športna društva pri organizaciji, predvsem na področju izobraževanj za predstavnike društev, pomoč pri financiranju njihovega delovanja, svetovanja pri ustanovitvi športnih društev). Prav tako sodelujejo pri programskem delu z nudenjem pomoči pri izvedbi projektov na nivoju društev, finančno podpora vsebin, ki se lahko umestijo v letni program ŠOU športa (*Vizija, poslanstvo in vrednote*, 2013).

Kljub temu, da si prostor občudijškega športa že nekaj let delijo s še enim ponudnikom tovrstnih storitev, ki deluje v okviru Univerze v Ljubljani je vizija zavoda ostati ena izmed osrednjih lokalnih športnih organizacij za servisiranje potreb študentov po športnih storitvah, po kakovosti ponujenih storitev, po številu udeležencev v programih in po številu študentov sodelujočih pri pripravi in izvedbi programov ter postati osrednji nacionalni distributer kart in vstopnic za študente. Predvsem se zdi, da jim nekoliko bolje, kot konkurenci, uspeva slediti najsodobnejšim trendom v športu tudi z aktualnostjo njihove ponudbe. To jim lažje kot konkurenci uspeva zaradi prilagodljivosti in možnega hitrega odzivanja na spremembe na trgu (*Vizija, poslanstvo in vrednote*, 2013).

ŠOU šport kot zavod mora slediti potrebam svojih uporabnikov, saj za razliko od obdobja ob ustanovitvi, že nekaj let ni več edini ponudnik obštudijskih športnih vsebin. Pred nekaj leti, in sicer v letu 2005 je bilo zaradi preoblikovanja študijskih programov na Univerzi v Ljubljani ter dejstva, da je Univerza uvidela, da tudi sama lahko ponudi študentom programe obštudijske športne dejavnosti, uvedenih kar nekaj novosti tudi na področju obštudijskega športa. Zaradi ponovnega definiranja pomena športne aktivnosti in vzgoje je prišlo na Univerzi do potrebe po ustanovitvi institucije, ki je prevzela preteklo vlogo predmeta Športna vzgoja. Ob enem je bila praznina in nedejavnost univerzitetnega ustroja na področju obštudijskega športa, zapolnjena z do tedaj neobstoječo ponudbo športnih dejavnosti izven študijskih obveznosti v okviru Univerze. Tako je bil na pobudo njenega vodstva ustanovljen Center za Univerzitetni šport.

5.2.2 Univerza v Ljubljani in obštudijski šport

Obštudijska športna dejavnost je bila vse od ustanovitve Univerze v Ljubljani dalje prepuščena študentom samim, njihovi zavesti in zavedanju o pozitivnih učinkih telesne aktivnosti. Ob ustanovitvi Študentske organizacije Univerze v Ljubljani je ta poskrbela za velik del organiziranega obštudijskega športa, najprej v študentski obliki stalne dejavnosti, kasneje preko zavoda ŠOU šport v profesionalni obliki dela. V letu 2005 je v ta športni prostor vstopila tudi Univerza z ustanovitvijo Centra za Univerzitetni šport (CUŠ) s sedežem na Fakulteti a šport v Ljubljani. Osnovna ideja Centra je bila enaka kot pri študentski organizaciji oz. ŠOU športu, t.j. približati šport študentom in jim ponuditi športne programe, ki jih zanimajo ob čim višji kvaliteti in po čim nižjih cenah. Razlika do ŠOU športa je nastopila v delu, kjer je CUŠ ponudil programe ne le po subvencionirani ceni s finančno podporo Univerze v Ljubljani, temveč večino programov celo brezplačno. Kvaliteto so nadzorovali z izbiro strokovnih kadrov, o katerem so študenti sprotno podajali mnenja in jih ocenjevali. Prvotni cilji so bili usmerjeni predvsem v pridobivanje novih informacij za študente ter izpopolnjevanje tehnike. V začetnem obdobju delovanja je bilo študentom ponujeno

preko petdeset različnih športnih programov. Osnovna ciljna publika so bili študenti ljubljanske Univerze z veljavnim statusom študenta in tuji študenti, vključeni v različne izmenjave. Ustanovitev CUŠ-a je zadovoljila tudi interes športnih pedagogov, zaposlenih na članicah Univerze, z možnostjo dodatnega vodenja športnih dejavnosti (Močnik, 2007).

Dve leti po ustanovitvi, torej leta 2007, je bilo ustanoviteljstvo in sedež CUŠ-a preneseno na Univerzo v Ljubljani in je s tem postal njena organizacijska enota. Naloge so se v skladu s spreminjanjem vizije obstoja športa ter ukinjanjem redne športne vzgoje iz študijskih programov razširile in bile usmerjene v razvoj celotnega športa na Univerzi ter čim širšo vključenost študentske populacije. Pri izvajanju svoje dejavnosti CUŠ ustvarja pogoje materialne, kadrovske in programske narave za razvoj športa na Univerzi. Med njegove naloge sodi tudi vzdrževanje in upravljanje Univerzitetne športne dvorane (UŠD) Rožna dolina, ki je del istoimenskega študentskega naselja v Ljubljani (Piletič, 2010).

Zaradi navedenega so si odgovorni na CUŠ-u zastavili srednjeročne cilje, med katerimi je najpomembnejši tisti, ki ga športni pedagogi omenjajo skozi daljše obdobje in sicer še v času obstoja redne in obvezne športne vzgoje, to je želja, da bi dosegli vsaj petdeset odstotno vključenost študentov v športne programe Centra, kar pa predstavlja izjemno vsestransko zahteven zalogaj. Zato ima Center poleg tega cilja, tudi druge. Nekateri pomembnejši med njimi so še vzpostavitev ustrezne organizacijske in kadrovske strukture športa na ravni Univerze, uspešna promocija športa na Univerzi v Ljubljani, ustrezna informacijska podpora načrtovanju, uveljavljanju in kontroli športne dejavnosti in skrb za lažjo dostopnost do programov športa. Za uresničevanje ciljev so pripravili prioritetni seznam ukrepov in projektov ter se organizacijsko in programsko povezali s Športno zvezo Univerze v Ljubljani in Slovensko univerzitetno športno zvezo. Obe organizaciji sta pomembna člena v strukturi študentskega športa tako na nivoju Univerze v Ljubljani, kot tudi na nacionalnem in mednarodnem prizorišču (CUŠ, 2013a).

Programska struktura, ki se izvaja na Centru za univerzitetni šport je sestavljena iz:

- kreditno ovrednotenih (ECTS) športnih predmetov, ki jih priznavajo nekatere članice Univerze in jih izvaja CUŠ. V predmetniku so športi, kot aerobika, plesi, fitnes, pilates, igre z žogo (nogomet, odbojka, odbojka na mivki, košarka), igre z loparji (tenis, namizni tenis, badminton), potapljanje, plavanje, gimnastika, borilne veščine, rolanje in športno plezanje;
- športno rekreativnih programov za študente kot so boks, joga, lokostrelstvo, alpsko smučanje, gorsko kolesarstvo, kajakaštvo, pohodništvo, tek na smučeh in tek v naravi. Te programi niso kreditno ovrednoteni;
- študentskih športnih počitnic z možnostmi udeležbe na adrenalinskem tednu, alpskem smučanju, gorništvu, jadraniu na deski, kajakaškem izletu, kite tečaju in pohodu na Grossglockner. Tudi te programi študentom ne prinašajo kreditnih točk;
- športno rekreativne vadbe v univerzitetni športni dvorani Rožna dolina, kjer se študenti lahko udeležujejo pri nogometu, odbojki, košarki, fitnesu in namiznem tenisu in;
- športa v študijskih programih, ki jih ponuja devet ljubljanskih fakultet in izvaja CUŠ. Te programi so razen v primeru ene izjeme na fakultetah ovrednotene s tremi do petimi (ECTS) kreditnimi točkami (*Center za univerzitetni šport*, 2013).

Takšen način izvajanja programov športa ob študiju je jasno močno oddaljen od prej poznane sistema redne in obvezne športne vzgoje. Izbirnost v prenovljenih programih športa v okviru študija je prinesla tudi manjše zanimanje študentske populacije za šport nasploh. S tem je seveda v ozadje potisnjena tudi sporočilnost in zavedanje o pomenu športa na zdravje, vsesplošno počutje in delovno storilnost. Žal je iz prvih kazalcev sprememb v sistemu vzgoje in izobraževanja v športu razvidno, da je cilj Univerze v Ljubljani oz. Centra za univerzitetni šport o petdeset odstotni vključenosti ljubljanskih študentov v športne vsebine vedno bolj oddaljen in prej utopija kot kratkoročna realnost.

5.2.3 Obštudijski programi košarke

Košarkarske vsebine v obštudijski športni ponudbi imajo svoje mesto, predvsem v programih Centra za univerzitetni šport se izvaja tako v študijskih in kreditno ovrednotenih programih posameznih fakultet, kot tudi na nivoju športno rekreativne vadbe v Univerzitetni športni dvorani Rožna dolina. Na drugi strani kot moštveni šport, zaradi večje organizacijske zahtevnosti, nikoli ni našla mesto v ponudbi obštudijskega športa, ki ga ponuja Študentska organizacija Univerze v Ljubljani oz. njen zavod ŠOU šport. Kljub usmerjenosti v ugodnejše športne storitve za študente, nikoli ni posvečal pozornosti košarki, saj so razlogi za to najverjetneje precej večja tržna naravnost kot pri dejavnostih Centra za univerzitetni šport, zaradi manjšega vložka ustanovitelja zavoda v delovanje ter rednega spremljanja zadnjih trendov na področju športne vadbe, ki ne gredo v smer poudarka na košarkarskih vsebinah.

5.3 Tekmovalni šport na Univerzi v Ljubljani

V sklopu vseh športnih dejavnosti na Univerzi v Ljubljani je tekmovalni šport vselej igral pomembno vlogo, če ne celo najpomembnejše med vsemi pojavnimi oblikami športa na Univerzi. Mnoge pretekle vodstvene strukture prav v tem sklopu športnih dejavnosti Univerze videle največji smisel univerzitetnega športnega udejstvovanja študentov in najboljšo možnost promoviranja v mednarodnem športnem svetu z uveljavlja svojega zaščitnega športnega gesla, Univerza v Ljubljani – univerza športne odličnosti. Dejstvo je, da bi po rezultatih na mednarodnem nivoju v preteklem dobrem desetletju lahko sodili, da je temu res tako, saj je Univerza v Ljubljani decembra 2009 prejela kar dve prestižni športni nagradi in sicer za najboljšo univerzo v Evropi v zadnjem desetletju (1999-2009) ter najuspešnejšo univerzo v Evropi na področju športa za leto 2009, kar ji je uspelo že tudi leta 2004. Rezultatski uspehi so predstavljali najverjetnejši rezultat organiziranih oblik tekmovalnega športa na Univerzi v Ljubljani, ki je pričel resneje zavzemati svoje mesto v univerzitetnem športnem prostoru ob prelomu tega tisočletja, torej je prisoten na tem področju

desetletje in pol. Takrat so se začela ustanavljati in organizirati prva medfakultetna tekmovanja v različnih športih. V tem obdobju se je organiziranost športa precej dobro razvila in uveljavila iz začetnih študentskih ljubiteljsko zastavljenih projektov tekmovanj do temeljite organizacije v okviru športne zveze in s tem tudi razširil na mnoge športne panoge v katerih sodelujejo in tekmujejo študenti ljubljanske Univerze. Po začetnih oblikah tekmovanj študentov Univerze v Ljubljani, ki so bila zasnovana na osnovi študentov prostovoljcev sta ob koncu devetdesetih let preteklega stoletja vzporedno ustanovili dve zvezi, ki sta pokrivali tekmovalni šport Univerze. To sta bili Univerzitetna športna zveza Ljubljana (UŠZL) in Zveza športnih društev Univerze v Ljubljani (ZŠDUL). Zaradi različnih interesov in pogledov na razvoj in izvedbo tekmovalnih programov univerzitetnega športa v prvih nekaj letih delovanja ni bilo dorečeno, kdo je pravzaprav pristojen za izvajanje tekmovalnega športa na Univerzi. Po večletnem delovanju vzporednega dvotirnega sistema, so se pristojni v vodstvih zvez uspeli dogovoriti in premostiti razlike, ki so obstajale med omenjenima zvezama in s podpisom sporazuma sklenili namero o sodelovanju ter posledično v maju 2007 skupaj s podporo Univerze ustanovili Športno zvezo Univerze v Ljubljani (ŠZUL). Sporazum je vključeval tudi zavezo, da bosta zvezi ustanoviteljici prenehali z delovanjem najkasneje v dveh letih od ustanovitve ŠZUL. V praksi se je to zgodilo še nekoliko prej, saj sta se obe kadrovske ekipe združili pod okrilje novoustanovljene ŠZUL.

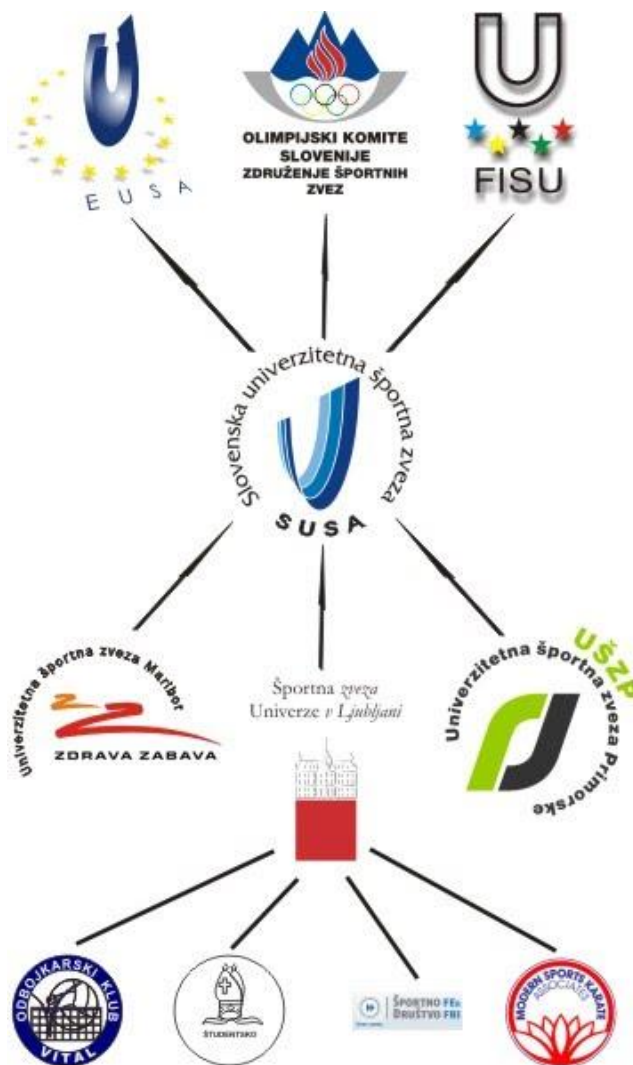
5.3.1 Športna zveza Univerze v Ljubljani

Športna zveza Univerze v Ljubljani je bila ustanovljena kot zveza športnih društev, ki delujejo na območju Univerze v Ljubljani, z namenom delovati za študente in zaposlene, po načelih prostovoljstva, nepridobitnosti, enakopravnosti in uresničevanja javnega interesa na področju športa. Naloga zveze je izvedba nalog na področju študentskega tekmovalnega športa na Univerzi, njegovega razvoja ter integriranja vseh subjektov v celovit vseslovenski sistem. Med redne dejavnosti zveze tako sodi organizacija medfakultetnih športnih tekmovanj članic Univerze v Ljubljani,

organizacijo udeležbe svojih študentov na državnih univerzitetnih prvenstvih in v dogovoru z drugimi zvezami po načelu krožnega sistema skupaj s Slovensko univerzitetno športno zvezo tudi organizacijo teh prvenstev ter organizacijo udeležbe na mednarodnih študentskih športnih tekmovanjih (Žvan, 2010).

Športna zveza Univerze v Ljubljani med vsemi ponudniki tekmovalnih športnih programov za študente ne nastopa samostojno, temveč je del enovitega slovenskega študentskega športnega sistema v Sloveniji in širše. Na državnem nivoju ta sistem predstavljajo štiri zveze. Slovenska univerzitetna športna zveza (SUSA), kot krovna študentska športna organizacija, ter njene članice - univerzitetne športne zveze, ki delujejo v slovenskih univerzitetnih središčih. To so Športna zveza Univerze v Ljubljani (ŠZUL), Univerzitetna športna zveza Maribor (UŠZM), Univerzitetna športna zveza Primorske (UŠZP). Na mednarodnem nivoju sistem študentskega športa zajema Evropsko univerzitetno športno zvezo (EUSA) in Mednarodno univerzitetno športno zvezo (FISU). Članice EUSA so nacionalne univerzitetne športne zveze, ki delujejo v evropskem prostoru, v Slovenije je to SUSA medtem, ko so članice FISU kontinentalne univerzitetne športne zveze, ena izmed njih je EUSA (Žvan, 2010).

Tako na vseh treh javnih slovenskih univerzah (Ljubljana, Maribor, Koper) delujejo športne zveze, ki se združujejo v nacionalno študentsko športno organizacijo Slovensko univerzitetno športno zvezo (SUSA) ter z njo skupno nastopajo v mednarodnem prostoru. SUSA je članica krovne slovenske športne organizacije Olimpijskega komiteja Slovenije – združenja športnih zvez (OKS) in mednarodnih univerzitetnih športnih zvez, evropske (EUSA) in mednarodne (FISU). To razčlenjeno strukturo v osnovi tvorijo najmanjše enote, ki delujejo na fakultetah in univerzah. Študentska športna društva so osnovne celice v katerih se združujejo in delujejo posamezni športni delavci. Študentska športna društva ločimo na fakultetna, ki združujejo študente, profesorje in druge zaposlene na posameznih fakultetah) ter na panožna, kjer gre za društva, ki združujejo posameznike, navdušence posamezne športne panoge (Žvan, 2010).

Slika 3. Organigram SUSA (*Organizacijska sestava študentskega športa, 2013*)

Slika 3 v obliki organigrama ponazarja hierarhično strukturo vseh organizacij, ki delujejo v študentskem tekmovalnem športnem sistemu in njihovo umeščenost ter medsebojno povezanost od lokalnega, preko državnega do mednarodnega športnega prostora.

Kot je zapisano v poslanstvu, si ŠZUL prizadeva soustvarjati akademsko okolje, v katerem bo športno-gibalna aktivnost eden izmed pomembnejših mehanizmov, ki bo ohranjal in krepil zdravje vseh ljudi vključenih v različne aktivnosti na Univerzi. Ta prizadevanja morajo biti strokovno in raziskovalno podprta. Poskuša vzpostaviti

dolgoročno stabilno okolje in sodelovanje med partnerji ter dokončno uveljavitev in ohranitev univerzitetnega in s tem študentskega tekmovalnega športa, kot pomembnega koščka mozaike slovenskega univerzitetnega športnega prostora. Prav tako je pomembna uveljavitev Univerze v domačem ter predvsem mednarodnem prostoru, kot osrednjo visokošolsko institucijo, ki spodbuja strokovno podprt razvoj obštudijskih dejavnosti študentov. Ta naj bi predstavljal pomemben dejavnik oblikovanja podobe mladega človeka, ki bo s svojo aktivno vlogo pripomogel k razvoju akademskega, kulturnega in družbeno kritičnega okolja, tudi po končanem študiju. Na koncu, a ne nazadnje uveljavljati Slovenijo kot deželo urejenega in razvitega univerzitetnega športa (Žvan, 2010).

To poslanstvo ŠZUL poskuša izvajati z doseganjem zadanih ciljev in nalog, ki so skrb za izvedbo univerzitetnih prvenstev in ligaških tekmovanj ter drugih študentskih športnih tekmovanj za študente Univerze v Ljubljani, kot del celotnega sistema izbora in priprav študentov Univerze za udeležbo na državnih in evropskih univerzitetnih prvenstvih in drugih mednarodnih tekmovanjih, kjer se zastopajo barve Univerze. Ob enem prevzema odgovornost za udeležbo študentov športnikov in študentskih športnih moštev Univerze na evropskih univerzitetnih prvenstvih in drugih mednarodnih univerzitetnih športnih tekmovanjih ali srečanjih, skupaj s Slovensko univerzitetno športno zvezo. Namera je razvoj in krepitev odnosov in novih stikov s športnimi organizacijami na drugih univerzah v Sloveniji in v tujini. Pri tem seveda Zveza ne pozablja na spodbujanje pozitivnega odnosa do športa in poštenega tekmovanja v duhu fair-playa. Na področju dela in sodelovanja s svojimi članicami želi delovati usklajeno z opravljanjem skupnih nalog, ki so opredeljeni v njenih pravilih (Žvan, 2010).

Programi športnih tekmovanj za študente Univerze v izvedbi ŠZUL so razdeljeni na tri področja. Medfakultetna športna tekmovanja so športna tekmovanja študentov posameznikov in študentskih moštev fakultet, ki spadajo pod okrilje Univerze v Ljubljani. Zmagovalci teh tekmovanj pridobijo naslov univerzitetnih športnih prvakov v izbrani panogi v aktualnem študijskem letu. Medfakultetna športna tekmovanja se

izvajajo na dva načina in sicer kot ligaška tekmovanja ter panožna tekmovanja. Ligaška so organizirana po ligaškem načelu z zaključkom na izpadanje in potekajo nekaj mesecev, praviloma od novembra do sredine aprila. Gre za izbrana moštvena tekmovanja v katerih nastopajo izbrane ekipe posameznih fakultet, ki so članice Univerze. Trenutno se po ligaškem načinu tekmovanja izvaja že pet različnih športnih panog, to so košarka, futsal, odbojka, tenis in badminton. Poleg ligaškega načina potekajo tekmovanja v futsalu tudi v turnirski obliki, letno trije turnirji in zaključni masters. Ostala prvenstva Univerze so panožna tekmovanja, v katerih pri izvedbi navadno sodelujejo panožne zveze v izbrani športni disciplini in so organizirana kot enkratni dogodek, na katerem so izbrani najboljši študenti in študentke posamezniki ali moštva v aktualnem študijskem letu. Med ta tekmovanja spadajo atletika, plavanje, odbojka na mivki, namizni tenis, golf, tekaška štafeta, jadranje, orientacijski tek, biljard, savate in hitropotezni šah. Termini izvedbe teh tekmovanj so predhodno usklajeni s Slovensko univerzitetno športno zvezo in potekajo pred državnimi univerzitetnimi tekmovanji z namenom prehodnosti študentov z univerzitetnega športnega nivoja na nacionalni in mednarodni športni nivo, torej da se najprej izberejo najboljši športniki slovenskih univerz, ki zastopajo barve svoje univerze na državnih in kasneje mednarodnih tekmovanjih.

Drugo področje tekmovanj so državna univerzitetna prvenstva (DUP). Organizacijsko tekmovanje razpisuje in vodi krovna Slovenska univerzitetna športna zveza ob sodelovanju lokalnih univerzitetnih zvez primorske, ljubljanske in mariborske, kjer vsaka izmed lokalnih zvez nastopa kot soorganizator SUSA po krožnem sistemu, načelno vsake tri leta ali v skladu z vsakoletnim dogovorom. Na njih sodelujejo in tekmujejo študenti in študentke vseh slovenskih univerz. Zmagovalci na državnem nivoju tekmovanj osvojijo naziv državnega univerzitetnega prvaka v športni disciplini, kjer nastopajo, v tekočem študijskem letu. S tem pridobijo pravico do udeležbe na evropskih univerzitetnih prvenstvih v tekočem študijskem letu, medtem ko si v ekipnih športnih panogah moštva z zmago na državnem univerzitetnem prvenstvu, pridobijo pravico do nastopa na evropskem nivoju tekmovanj v naslednjem študijskem letu. Tekmovanja v skupinskih športih, torej košarki, futsalu in odbojki na državnem nivoju

od leta 2004 potekajo v sklopu Poletnega festivala študentskega športa, ki se odvije v eno ali dvodnevem režimu ob koncu meseca maja. Ob enem se na festivalu odvijajo tudi tekmovanja v individualnih športnih, tenisu, badmintonu in namiznem tenisu, ki so izvedene kot državno univerzitetno prvenstvo v sklopu tega srečanja.

Tretji in ob enem tudi najvišji nivo tekmovanj, kjer sodeluje ŠZUL, so mednarodna univerzitetna športna tekmovanja. To so športna srečanja študentov v tujini, na katerih sodelujejo tudi študenti in študentke ter moštva slovenskih univerz na podlagi pridobljene pravice nastopa. ŠZUL v sodelovanju s SUSA omogoča študentom Univerze v Ljubljani priprave in udeležbo na Evropskih univerzitetnih prvenstvih (EUP). Slednja razpisuje EUSA v sodelovanju s svojimi članicami, ki so nacionalne univerzitetne športne organizacije. EUP se lahko udeležijo samo nacionalni univerzitetni prvaki posamezniki in moštva, torej tisti, ki so zmagali na DUP. Pogoji za udeležbo na EUP v določeni individualni športni panogi je predhodna zmaga na DUP v tekočem študijskem letu. V moštvenih športnih pa zmaga v tekočem študijskem letu univerzitetnemu moštvi pridobi pravico nastopa na EUP v prihodnjem študijskem letu. Evropska univerzitetna prvenstva se organizirajo od leta 2001 dalje, ko sta bili organizirani prvi prvenstva v košarki in odbojki stare celine. Od takrat so EUP potekala na letni ravni in število športnih panog se je vsako leto povečevalo. Od leta 2011 dalje je bil koledar tekmovanj EUSA usklajen s koledarjem FISU, posledično so EUP sedaj organizirana na vsaki dve leti. Kot dopolnitev je EUSA leta 2012 prvič organizirala Evropske univerzitetne igre, ki so v prvi izvedbi vključevale nabor desetih športnih panog med katerimi je tudi košarka in bodo prav tako potekale v dvoletnem režimu ob sodih letih. Za razliko od EUP, ki so organizirana za vsako športno panogo posebej, so Evropske univerzitetne igre organizirane na enem mestu.

Del uradnih mednarodnih univerzitetnih športnih tekmovanj, ki jih prireja FISU so Svetovna univerzitetna prvenstva (SUP) in Univerzijade. Prvo SUP je bilo organizirano že leta 1963 na Švedskem. Družina zastopanih športov v katerih se tekmuje do danes šteje 37 različnih športnih panog. Zanimivo pa je, da se moštvena športa, ki spadata med najbolj tradicionalne, košarka in odbojka, na tem tekmovanju

ne pojavljata v običajnih različicah, temveč v modernejših, košarka v igri treh igralcev proti trem in odbojka na mivki. Univerzijada je največje globalno tekmovanje študentov športnikov in predstavlja najvišji možni nivo mednarodnega univerzitetnega tekmovanja, ki se prireja v letni in zimski izvedbi. To tekmovanje ima že dolgo in bogato zgodovino, saj je bila prva letna univerzijada izvedena leta 1959 v Torinu, zimska ji je sledila leto kasneje v Chamonixu. Od takrat obe, z nekaj izjemami v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja, potekata vsaki dve leti. Od leta 1985 dalje pa usklajeno vsako liho leto. Tako bosta v bližnji prihodnosti organizirani že 27 izvedba letne in 26 izvedba zimske Univerzijade. Na letni univerzijadi dandanes tekmovalci tekmujejo v 13 športnih panogah, na zimski pa v 10. Tekmovanja, ki so organizirana pod okriljem FISU ne sodijo v dejavnost in s tem obveznost ŠZUL. Zato slednja nima nalog izbora tekmovalcev za ta tekmovanja. Na nivoju SUP in Univerzijad selekcije študentskih športnikov sestavljata dva subjekta, nacionalna univerzitetna športna organizacija SUSA ob pomoči nacionalnih panožnih zvez. Slovenija je imela na univerzijadah tradicionalno predstavnike v atletiki, plavanju, judu, ritmični in športni gimnastiki, tenisu, lokostrelstvu in sabljanju. Občasno so se tekmovanja udeležili tudi izbrani športniki v namiznem tenisu, jadrnanju, strelstvu taekwondoju, po enkrat pa še v sambu, golfu, odbojki ter kajaku na mirnih vodah (*International University Sport Federation*, 2013).

Na mednarodnem nivoju so organizirana tudi različna neuradna mednarodna študentska športna srečanja. Ta so v domeni posameznih univerz ali fakultet pretežno na evropskem prostoru, ki se jih s pomočjo ŠZUL udeležujejo tudi študenti Univerze v Ljubljani. Med splošno najbolj prepoznavne in uveljavljene sodijo različne študentske tekaške prireditve. Ena izmed njih je štafetni tek po Hyde parku v Londonu, ki ima že dolgo tradicijo. Druga podobna tekaška prireditev je Sola štafetni tek v Zürichu, kjer ekipe 14 tekačev v štafetnem teku pretečejo razdaljo 117,8 kilometrov z višinsko razliko proge 2350 metrov. Tekmovanje se zaključi s študentsko zabavo, ki je namenjena povezovanju in krepitevi stikov (Kürner, 2008).

Podoben koncept velja za množično tekaško prireditev Batavierenrace, ki jo prirejajo študenti dveh univerzitetnih mest na Nizozemskem. Za razliko od prej naštetih, se slednje redno udeležujejo tudi študenti Univerze v Ljubljani. Gre za štafetno tekmovanje ekip sestavljenih iz 25 tekačev, ki v etapah premagajo razdaljo 185 kilometrov, ki deli dve univerzitetni mesti Nijmegen in Enschede. Posebnost tega tekmovanja je v tem, da sta naenkrat na progi dva tekmovalca iz ekipe, eden teče, drugi ga spremlja na kolesu, ob koncu etape zamenjata vlogi. Ko dvojec odteče dve etapi preda kolo naslednjemu paru na začetku etape. Ta vzorec menjav se ponavlja do zadnjega preostalega tekača v ekipi. Ta skupaj z ostalimi 25. člani v vseh ekipah v skupinskem startu odteče zadnjo etapo, kjer se epilog zaključi na štadionu o zvokih brnenja stotine motorjev. Gre za edinstveno izkušnjo in koncept prireditve v evropskem prostoru. Tudi temu tekmovanju sledi velika študentska zabava z veliko vsebinskega programa.

V moštvenih igrah z žogo, natančneje v košarki, sta mednarodno priznani dve študentski športni srečanju. Košarkarski turnir prijateljstva v izraelskem Tel Avivu, ki ga organizirajo tamkajšnja univerza, akademska športna zveza pod pokroviteljstvom severno-ameriške lige NBA. Turnir ima predvsem močno sporočilno vlogo, vzpostavljanja prijateljstev med univerzami, ki so na nacionalni ravni sicer v konfliktih. V sklopu tega turnirja je vsaki dve leti izveden tudi trenerski seminar ob prisotnosti NBA trenerjev. Pri celotnem projektu gre zunaj severno-ameriškega prostora za enega redkih stikov univerzitetne košarke z vrhunskim nivojem profesionalne košarke, predvsem v sklopu trenerskega izobraževanja. Še precej daljšo tradicijo obstoja imajo športne igre baltskih univerz z mednarodno udeležbo Sell games. Organizacijo si navadno izmenjujejo države ob Baltskem morju, v letošnji že 29. izvedbi pa se tekmuje v 15 različnih športnih panogah, med katerimi je tudi košarka (Kürner, 2008).

Na slovenskih tleh je pred leti, natančneje leta 2007, zaživel mednarodni projekt Futur, ki ga je organizirala Fakulteta za upravo in je doživel izjemno pozitiven odziv pri udeležencih. V športnem delu programa so se študenti merili v košarki in

nogometu. Dogodek je bil edini tak projekt na Univerzi v Ljubljani, a je bila izvedba v zadnjih letih opuščena, zato žal ni postal tradicionalen. Programi udeležbe na takšnih neformalnih mednarodnih študentskih športnih srečanjih imajo v prvi vrsti vlogo krepiteve medsebojnih stikov in sodelovanja med organizacijami in univerzami, saj se mnogih izmed teh projektov študenti lotijo kar sami v lastni organizaciji preko fakultet. Na drugi strani pa pri udeležbi na mednarodnih študentskih športnih srečanjih želi pomagati tudi ŠZUL, z nagrajevanjem zmagovalcev univerzitetnih ligaških tekmovanj.

5.3.2 Tekmovalna košarka na Univerzi v Ljubljani

Tekmovalni del športa je nasploh najbolj razvit del študentskega športa na Univerzi v Ljubljani, saj mu je posvečene tudi največ pozornosti. Poleg tega vodstvene strukture univerzitetno športno odličnost pojmujejo predvsem s prisotnostjo univerzitetnih ekip na mednarodnih športnih dogodkih in uspehih povezanih z njimi. Prav košarka kot športna panoga je v preteklosti prinesla največ odličnih športnih rezultatov in s tem so njeni študentski predstavniki naredili izjemno promocijsko delo in uveljavitev športne odličnosti v mednarodnem merilu.

Tekmovalna košarka se na Univerzi v Ljubljani igra na treh področjih. Univerzitetno ligaško tekmovanje, ki poteka med fakultetami univerze, državno univerzitetno prvenstvo v košarki, kjer se selekcije slovenskih univerz potegujejo za naslove državnih prvakov in mednarodna košarkarska prvenstva, kjer Slovenijo zastopa najboljša državna univerza.

5.3.2.1 Univerzitetna košarkarska liga

Medfakultetno tekmovanje v košarki na področju ljubljanske Univerze je poimenovano Univerzitetna košarkarska liga (UKL). V njem nastopajo košarkarske selekcije članic Univerze po principu ligaškega tekmovanja razdeljenega v skupine, ki mu sledi

tekmovanje na izpadanje najboljših ekip skupinskega ligaškega dela v zaključku sledijo tekme na izpadanje, dokler tekmovanje ne dobi zmagovalne ekipe na zaključnem dnevu lige, ki se je navadno odvijal v dvorani Športno rekreacijskega centra Ježica (ŠRC Ježica), v zadnjih letih pa kar v isti dvorani kot poteka že ligaško tekmovanje. Ta športna dvorana je povezana tudi z zgodnejšimi leti izvedbe in ustanovitvijo ligaškega tekmovanja v košarki na Univerzi. Zаметki omenjenega tekmovanja segajo na prelom tega tisočletja, ko se je na podlagi ideje posameznika, ki se mu je nekoliko kasneje pridružila še skupina sodelavcev, rodila zamisel o košarkarskem tekmovanju študentov Univerze. Predhodna oblika ligaškega tekmovanja je bilo tekmovanje, ki je predvidevalo merjenje moči med fakultetnimi selekcijami in je bilo izvedeno v enodnevni, turnirski obliki. V tem obdobju za šport, s tem tudi košarko, predvsem v tekmovalnih oblikah in bilo posluha vodstva Univerze in zato izredno malo prostora.

Leta 2000 pa se je vodstvo takratnega tekmovanja odločilo za poskus izvedbe tekmovanj v ligaški obliki, prvo prizorišče tekem pa je bila telovadnica gimnazije Bežigrad. Kot vsak začetek, je bil tudi začetek UKL tekmovanja zahteven in težak. Tako organizacijsko, kot izvedbeno je celoten projekt slonel na skupini ljudi, ki so za uspešnost tekmovanja delovali povsem na ljubiteljski bazi in entuziazmu. Ob enem je prišlo tudi do ideje o izvedbi vseslovenske univerzitetne lige po vzoru nekaj let prej nastale Šolske košarkarske lige (ŠKL), katere začetki segajo v šolsko leto 1995/96. Šlo naj bi torej za ligaško košarkarsko tekmovanje med fakultetami vseh slovenskih univerz, ki so ga želeli poimenovati Slovenska univerzitetna košarkarska liga (SUKL), ki pa na koncu ni bila nikoli udejanjena.

Po prvih nekaj letih delovanja je prišlo med akterji vodstva do različnih pogledov na razvoj tega tekmovanja, zato je bila z namenom poenotenja tekmovanj v okviru Univerze v Ljubljani, ustanovljena Zveza športnih društev Univerze v Ljubljani (ZŠDUL), ki je prevzela organizacijo tekmovanj na Univerzi in s tem tudi vodenje UKL. V tistem obdobju je Univerza morala storiti korak naprej v smislu odločitev, kakšne so njene prioritete na področju tekmovalnega športa. Za vrat jim je namreč že

močno dihala Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (ŠOULJ) s svojim zavodom ŠOU šport in z njegove strani ustanovljeno Univerzitetno športno zvezo Ljubljana, ki je imela ob nedorečenosti razmer in vizije tekmovalnega športa na Univerzi, željo po prevzemu baze študentov športnikov in ustanovitev lastnih ligaških in turnirskih tekmovanj za ljubljanske študente v najrazličnejših športnih disciplinah. Razdeljenost prvotnega vodstva univerzitetnih tekmovanj ter omenjena konkurenca ŠOULJ je privedla do ustanovitve ZŠDUL in s tem ohranitve pravic organizacije univerzitetnih športnih tekmovanj, tudi UKL. V nadaljnjih letih je izvedba slednje tako ostala v primatu ZŠDUL in posledično Univerze v Ljubljani. V tem obdobju je UKL praktično živetarila in živela predvsem na plečih študentskih košarkarskih navdušencev ter športnih pedagogov zaposlenih na Univerzi. Takratno vodstvo le-te namreč ni bilo naklonjeno tekmovalnemu športu. Tudi termini tekmovanja UKL so bili takrat precej neugodni za igralce in nepriljubljeni za gledalce, saj so se tekme igrale v poznih terminih od 22 do 24 ure v dvorani ŠRC Ježica. Edino kar je v tistem času izstopalo na področju košarke, so bili odlični rezultati moške in ženske košarkarske selekcije na mednarodnih tekmovanjih.

Resnejši premiki v razvoju tekmovalne košarke in tudi v preostalem deli tekmovalnega športa na Univerzi v Ljubljani so se začeli dogajati s prihodom novega vodstva Univerze v letu 2005. Prva poteza vodstva je bila imenovanje pristojnih za razvoj vseh pojavnih oblik športa na Univerzi in ustanovitev univerzitetnega centra za šport. Leta 2005 je bil res ustanovljen Center za univerzitetni šport (CUŠ), s sedežem na Fakulteti za šport, ki je prostore kasneje preselil na Univerzo. Ideja je bila, da bi CUŠ razvijal in upravljal celotno področje športa na UL, tako športno vzgojo, predvsem pa obštudijski in tekmovalni šport. Zaradi velikega števila interesov posameznih članic Univerze ter prevelike kritične mase, CUŠ ni bil sposoben kvalitetno in kompleksno upravljati z vsemi vejami športa na UL in še vedno je bila vseskozi prisotna konkurenca s strani študentske organizacije oziroma njenega zavoda ŠOU šport. Dober namen in interes po večji urejenosti ter dopolnjevanju na področju športa je združila interese obeh univerzitetnih športnih zvez, študentske Univerzitetne športne zveze Ljubljana (UŠZL) in s strani Univerze ustanovljene Zveze

športnih društev Univerze v Ljubljani (ZDŠUL), ki sta leta 2007 skupaj ustanovili Športno zvezo Univerze v Ljubljani (ŠZUL), ki je prevzela celoten tekmovalni šport na Univerzi, zvezi ustanoviteljici pa sta prenehali z delovanjem. Študentski ŠOU šport od takrat dalje sodeluje v ponudbi programov obštudijskega športa skupaj s CUŠ, slednji ponuja tudi prostovoljne in kreditno ovrednotene programe športne vzgoje na članicah UL, ki imajo te programe zapisane v študijskih programih.

Z organizacijskim preoblikovanjem UKL, si je vodstvo tekmovanja zadalo tudi nekaj pomembnih razvojnih ciljev, kjer je opredelilo, da je namen tekmovanja promocija in pospeševanje igranja košarke med študenti in delavci UL, navezovanje in zgledovanje po podobnih sistemih tekmovanj v Sloveniji, najverjetneje ŠKL, in Evropski uniji ter s povečanjem športne aktivnosti med mladimi vplivati na zdrav način življenja v času študija in predvsem po njem, torej v vseh kasnejših življenjskih obdobjih. Cilji razvoja UKL so bili usmerjeni v (Jamnik, 2007):

- sodelovanje večine fakultetnih ekip v sistemu tekmovanja,
- sodelovanje čim večjega števila ženskih ekip,
- druženje študentov in zaposlenih na UL,
- povečanje mobilnosti in socializacije med študenti različnih fakultet,
- vesplošni pozitivni vpliv športa na zdravje,
- odgovorno igranje in sodelovanje v skupini s poudarkom na pripadnosti svoji fakulteti in UL,
- povečevanje ugleda fakultet in UL v javnosti,
- priprava študentov na stresne situacije, ki so del zahtevnega tekmovalnega sistema.

O pestrosti in izenačenosti tekmovanja pričajo tudi rezultati in različni zmagovalci lige. Naslov najboljšje fakultete na UL v košarki je v celotni zgodovini osvojilo že precejšnje število različnih ekip. Če je v prvih povojih lige, tudi v skladu z naravo študija, rezultatsko nekoliko prevladovala Fakulteta za šport, se je v zadnjih petih letih tekmovanja v ospredje uspelo prebiti tudi mnogim drugim ekipam. Vsekakor se je izkazalo, da zmagovalce lige navadno tvorijo fakultete naravoslovnih, kot tudi

družboslovnih smeri. Poleg Fakultete za šport še Ekonomska fakulteta, Fakulteta za upravo, Fakulteta za družbene vede, Biotehniška fakulteta in Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, ki je v moški konkurenci tudi dvakratni zaporedni in aktualni prvak tekmovanja, kar da vedeti, da je vrh v zadnjih petih letih precej širši in je zmagovalca težko napovedati. To priča tudi o splošnem dvigu kvalitete tekmovanja.

Od ustanovitve ŠZUL je tekmovalni šport na UL urejen mnogo bolje in pregledneje. Tudi košarkarski del je sistematično bolj dosledno zamišljen in sledi nekaterim ciljem in smernicam razvoja, ki zagotavljajo organizacijsko napredovanje. Ligaško tekmovanje se je v zadnjih letih ustalilo v telovadnici Srednje zdravstvene šole Ljubljana, vsako leto nosi tekmovanje tudi sponzorsko ime, vodstvo je zagotovilo tudi nekaj medijske prisotnosti, saj o rezultatih in dogajanju med tekmovanjem poročajo nekateri manjši televizijski mediji in največji športni časnik v državi. Kljub naštetim pozitivnim premikom, jasno obstajajo možnosti za nekatere izboljšave. Potrebno bi bilo povečati prepoznavnost tekmovanja, tako v splošni kot strokovni športni javnosti, kar bi ligi povečalo veljavnost. S tem bi tekmovanje pritegnilo več študentov, ki se ukvarjajo s košarko, večje bi bilo zanimanje gledalcev, kar bi posledično pomenilo večjo pozornost največjih slovenskih medijev ter več medijskega prostora, kar je ključno za umestitev na slovenski košarkarski zemljevid. Jasno bi bilo potrebno prepoznati prednosti in koristi udeležbe ter uspešnosti moštev in znotraj teh najboljših posameznikov. Za slednje bi moral obstajati sistem nagrajevanja, zagotovitev udeležbe in sodelovanja pri povečevanju mobilnosti in prehodnosti na mednarodnih turnirjih, uvrstitev na listo kandidatov v univerzitetnih selekcijah ter nenazadnje tudi kot priloga o izjemni uspešnosti k primarni študijski usmeritvi in pridobljeni izobrazbi.

5.3.2.2 Državno univerzitetno prvenstvo v košarki

Študentska košarkarska tekmovanja državnem nivoju so bila uvedena leta 2001. Gre za košarkarsko tekmovanje med slovenskimi univerzami. Organizirano je bilo že na več različnih načinov, najprej kot enodnevna prvenstva, z uvedbo Poletnega festivala študentskega športa leta 2004, tudi kot dvodnevno tekmovanje. Zadnja leta je

predvsem zaradi upada zanimanja univerz za to tekmovanje in neudeležbe ženskih košarkarskih selekcij, tekmovanje ponovno enodnevno. Začetno obdobje državnih univerzitetnih prvenstev v košarki je po uspešnosti prevladovala Univerza v Mariboru, saj je bila univerzitetni prvak v letih od 2001 do 2004. Z reorganizacijo tekmovanja in uvedbo letnega festivala študentskega športa, so univerze začasno nekoliko resneje pristopile k udeležbi. Posledica tega je tekmovanje štiri leta zapored potekalo v obeh konkurencah, tako študentov kot tudi študentk. V slednji je primat najboljše vseskozi držala selekcija študentk Univerze v Ljubljani. Po letu 2007, prvenstvo študentk ni bilo več izpeljano, saj se je nanj prijavljala le ekipa ljubljanskih študentk. V moški konkurenci je z uvedbo letnega festivala študentskega športa nastopil šestletni primat študentov Univerze v Ljubljani, ki se je končal leta 2010 zaradi nepravilne prijave košarkarjev ljubljanske univerze oziroma njihovih reprezentantov, ki niso imeli urejenega študentskega statusa. Tako je tega leta in prav tako leta 2011 naslov najboljše košarkarske univerze prevzela Univerza v Mariboru. Zadnji dve leti se je naslov državnih univerzitetnih prvakov v košarki ponovno vrnil v Ljubljano. Spodnja tabela je bila izdelana na podlagi podatkov pridobljenih na uradni spletni strani SUSA, kjer so navedeni pretekli rezultati državnih univerzitetnih prvenstev v košarki.

Tabela 3. Uvrstitve univerz na državnih univerzitetnih prvenstvih v košarki

študenti				študentke			
leto	1.	2.	3.	leto	1.	2.	3.
2001	UM	UL	/	2001			
2002	UM	UL	/	2002			
2003	UM	UP	UL	2003			
2004	UL	UM	UP	2004	UL	UP	/
2005	UL	UM	UP	2005	UL	UM	UP
2006	UL	UM	UP	2006	UL	UP	/
2007	UL	UM	UP	2007	UL	UM	/
2008	UL	UP	UM	2008			
2009	UL	UM	UP	2009			
2010	UM	UP	/	2010			
2011	UM	UL	UP	2011			
2012	UL	UM	UP	2012			
2013	UL	UM	UP	2013			

Legenda: UL - Univerza v Ljubljani; UM - Univerza v Mariboru; UP - Univerza na Primorskem

Iz Tabele 3 je lepo razvidna prevlada študentk in študentov Univerze v Ljubljani, ki bi lahko, v kolikor ne bi prišlo do nepravilnosti in posledične diskvalifikacije njene moške selekcije, obdržala primat tudi v letih 2010 in 2011.

Univerza v Ljubljani ima v moški kategoriji osem naslovov državnih univerzitetnih prvakov, sledi ji Univerza v Mariboru s petimi naslovi, Univerza na Primorskem naslova še ni osvojila. V ženski kategoriji je vselej, kadar se je prvenstvo odvijalo, naslov osvojila ženska selekcija košarkaric Univerze v Ljubljani. Razmerje moči košarkarskih selekcij slovenskih univerz je tako jasno razvidno, kar je glede na število vpisanih študentov in študentk na posamezni univerzi, tudi pričakovano. Letnemu festivalu študentskega športa je bil v zadnjih nekaj letih dodan tudi družabni del dogajanja, kjer je poudarek predvsem na spoznavanju in druženju udeležencev dogodka ter spodbujanju mobilnosti med univerzami.

5.3.2.3 Evropsko univerzitetno prvenstvo v košarki

Ljubljanska univerza oziroma njene ekipe in selekcije, se udeležujejo mednarodnih košarkarskih srečanj in tekmovanj na različnih nivojih, ki imajo tudi zelo različen namen. Poleg že omenjenih mednarodnih košarkarskih srečanj, košarkarskega turnirja prijateljstva v izraelskem Tel Avivu in športnih iger baltskih držav Sell games, ima Univerza v Ljubljani mnogo daljšo tradicijo udeležbe na uradnih tekmovanjih Evropske univerzitetne športne zveze (EUSA), precej manj pa na tekmovanjih Svetovne univerzitetne športne zveze (FISU). Slednja ima v domeni organizacijo tekmovanj svetovnega nivoja, kot so univerzijade in svetovna univerzitetna prvenstva. V nekaj več kot dvajset letni zgodovini samostojne Slovenije je imela državna odprava s seboj članice ženske košarkarske univerzitetne selekcije le dvakrat in sicer v letih 2005 in 2007, ko je bila pri tem v izbrani univerzitetni vrsti tudi večina slovenskih državnih reprezentantk. Na omenjenih univerzijadah so košarkarice dosegle 9. in 10. mesto. Moška košarkarska selekcija ni na univerzijadah nastopila še nikoli. Približno takšna je tudi podoba na področju udeležbe košarkarskih ekip na

svetovnih univerzitetnih prvenstvih, s to razliko, da do nedavnega košarka sploh ni bila del družine zastopanih športov na teh prvenstvih. Prvič se je košarka na svetovnih univerzitetnih prvenstvih pojavila leta 2012, vendar ne v klasični različici igre, temveč v modernejši obliki treh igralcev proti trem ali »streetballu«, kot to igro tudi poimenujemo v košarkarskem žargonu. Prvenstva se je udeležila tudi slovenska selekcija, ki je dosegla solidno 9. - 14. mesto.

Na drugi strani se košarkarskih tekmovanj v organizaciji Evropske univerzitetne športne zveze redno od samih začetkov udeležujejo tudi slovenske univerze, med njimi največkrat Univerza v Ljubljani, ki je na evropskih univerzitetnih prvenstvih v košarki (EUPK) dosegla tudi največje uspehe. Zgodovina nastopov slovenskih univerz je na EUPK bogata tudi zato, ker na svetovnih univerzitetnih prvenstvih ni »tradicionalne« košarke, vsaj ne v najbolj razširjeni različici te moštvene igre petih igralcev proti petim. Ob tem so slovenske univerze najresneje pristopale prav k EUPK, zaradi česar so tudi uspehi na tem tekmovanju največji.

Evropska univerzitetna prvenstva v košarki potekajo od leta 2001 dalje. Prva tri leta prvenstev je Slovenijo v moški konkurenci kot državni prvak zastopala Univerza v Mariboru (tabela 3). V ženski konkurenci državna tekmovanja v teh letih niso bila izvedena, zato je bila udeležba ženskih selekcij na prvenstvih usklajena z medsebojnim dogovorom slovenskih univerz. Izjemen uspeh so že na prvem prvenstvu, v portugalskem mestu Aveiro, dosegli košarkarji Univerze v Mariboru, ki so postali evropski univerzitetni košarkarski prvaki. Leto kasneje, ko je tekmovanje gostil slovenski Koper, so Mariborčani ponovno dosegli velik uspeh z doseženim tretjim mestom. Še stopničko višje se je takrat uvrstila moška selekcija prirediteljev prvenstva Univerza na Primorskem. Na tem prvenstvu so prvič sodelovale tudi slovenske univerzitetne selekcije deklet. Z drugim mestom so se izkazale in v zgodovino zapisale študentke ekipe Univerze v Ljubljani, tik za odrom za zmagovalke na četrto mesto pa so se uvrstile košarkarice Univerze na Primorskem. Na prvenstvu 2003 je v srbskem Novem Sadu nastopila le moška selekcija Univerze v Mariboru, ki je zasedla zelo dobro četrto mesto. To je bilo ob enem tudi prvo evropsko

univerzitetno košarkarsko tekmovanje, kjer slovenske univerze niso posegle po medaljah.

S prvenstvom leta 2004 v francoskem mestu Mulhouse, ko je prišlo do šestletne prevlade Univerze v Ljubljani na državnem nivoju, se je pričelo najuspešnejše obdobje ljubljanske Univerze. V obdobju od leta 2004 do 2009 je moška selekcija osvojila dva naslova evropskih prvakov, naslov evropskih podprvakov, dve peti in eno deveto mesto. Selekcija študentk Univerze pa v tem obdobju prav tako dva naslova evropskih univerzitetnih prvakinj, ter po eno drugo, tretje, peto in sedmo mesto.

V naslednjih dveh letih Univerza v Ljubljani, zaradi nepravilnosti in posledične diskvalifikacije na državnem prvenstvu v košarki leta 2010, ni imela svojih predstavnikov na evropskem tekmovanju. Po enoletni odsotnosti slovenskih predstavnikov z mednarodnih košarkarskih tekmovanj je leta 2011 državne barve po dolgih osmih letih ponovno zastopala moška selekcija Univerze v Mariboru, ki pa s trinajstim mestom med osemnajstimi univerzami, ni dosegla vidnejšega uspeha. V letu 2013 je na prvenstvu v hrvaškem Splitu ponovno nastopila moška izbrana vrsta študentov Univerze v Ljubljani in z osvojenim petim mestom ponovno posegla po visoki uvrstitvi. Vso obdobje od prekinitve nastopov ženske selekcije ljubljanske Univerze z letom 2009, Slovenija na evropskih univerzitetnih prvenstvih v košarki ni imela več svojih predstavnic v tej konkurenci.

Zadnji izjemen uspeh na evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstvih je leta 2009, z osvojitvijo naslova univerzitetnih prvakov in s tem zlate medalje, osvojila moška košarkarska selekcija Univerze v Ljubljani. Kljub temu, da je odprava zaradi zniževanja stroškov na prvenstvo odpotovala samo z desetimi košarkarji in brez uradnega spremstva, ki bi skrbelo za organizacijske in logistične obveznosti, je ekipo na tekmovanju krasil izjemen moštveni duh in jasno zastavljeni cilji, ki jih celo preseгла. V izjemni finalni tekmi, z veliko doseženimi koši, so premagali moško košarkarsko selekcijo državne Univerze Cherepovets iz Rusije z rezultatom 100:94. Moška selekcija je takrat nastopala v postavi:

Slika 4. Moška košarkarska reprezentanca UL 2009 (osebni arhiv)

- sedijo (z leve): Aljoša Krišto, Lovro Hren, Vladimir Mihailović, Črt Ristić, Bojan Jovanović, Dragan Pušić.
- stojijo (z leve): Aleš Florjančič (selektor), Samo Plevnik (pomočnik trenerja), Gašper Budkovič, Alen Prole, Aljaž Urbanc, Saša Mučič.

Na Sliki 4 so člani moške košarkarske reprezentance Univerze v Ljubljani na Evropskem univerzitetnem košarkarskem prvenstvu leta 2009 v grškem mestu Heraklion, ki je glavno mesto otoka Krete.

Slika 5. Moška košarkarska reprezentanca UL ob prejemu pokala (osebni arhiv)

Na zgornji Sliki 5 je moška košarkarska selekcija Univerze v Ljubljani 2009 v trenutku prejema pokala za zmagovalno ekipo in naslov evropskega univerzitetnega košarkarskega prvaka iz rok direktorja tekmovanja.

Omeniti je potrebno, da so evropska univerzitetna košarkarska prvenstva od svojih začetkov, ko je v moški konkurenci nastopilo pet, v ženski pa le tri univerze, do tekmovanj v zadnjem obdobju, vseskozi pridobivala na številu udeleženi univerz, kvaliteti košarke in s tem tudi celotnih prvenstev. Leta 2006 je v moški konkurenci prvič nastopilo šestnajst reprezentanc, kot jih predvidevajo propozicije tekmovanja. V ženski konkurenci pa prav tako od tega leta večinoma sodeluje po dvanajst ekip. Zelo uspešno preteklo rezultatsko obdobje postavlja Univerzo v Ljubljani med najuspešnejše univerze na tem tekmovanju v Evropi. Tako v moški kot v ženski konkurenci je v vrhu lestvice najuspešnejših univerz udeleženk evropskih prvenstev v košarki.

Spodnji tabeli (4 in 5) sta bili izdelani na podlagi rezultatov preteklih evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstev, navedenih na uradni spletni strani Evropske univerzitetne športne zveze oz. njenih podstrani. Univerze, dobitnice medalj so razvrščene po uspešnosti na prvenstvih.

Tabela 4. Lestvica najuspešnejših univerz na dosedanjih EUPK za moške

MESTO	UNIVERZA	ZLATO	SREBRO	BRON	SKUPNO
1.	Univerza Vytautas Magnus (LTU)	5			5
2.	Univerza v Ljubljani (SLO)	2	1		3
3.	Univerza v Beogradu (SRB)	1	1	1	3
4.	Univerza v Atenah (GRE)	1		1	2
4.	Univerza Bahcesehir (TUR)	1		1	2
4.	Univerza v Mariboru (SLO)	1		1	2
7.	Univerza v Splitu (CRO)	1			1
8.	Univerza Fatih (TUR)		1	1	2
8.	Univerza Frederick (CYP)		1	1	2
10.	Univerza Cherepovets (RUS)		1		1
10.	Univerza v Leningradu (RUS)		1		1
10.	Univerza v Lisboni (POR)		1		1
10.	Univerza v Nišu (SRB)		1		1
10.	Univerza na Primorskem (SLO)		1		1
10.	Univerza Pushkin (RUS)		1		1
10.	Univerza Thessaloniki (GRE)		1		1
10.	Univerza v Zagrebu (CRO)		1		1

Tabela 4 prikazuje lestvico najuspešnejših univerz vseh dvanajstih evropskih univerzitetnih prvenstev, kolikor se jih je do sedaj odvilo, kjer močno vodi litovska univerza Vytautas Magnus s petimi naslovi evropskega prvaka v prav toliko nastopih na prvenstvu.

Kako močna je ekipa litovske univerze prihajala na prvenstva pove že podatek, da sta za njeno ekipo med drugim nastopala Jonas Mačiulis, trenutno član grškega Panathinaikosa, v času nastopov na univerzitetnih prvenstvih pa Žalgirisa ter Mantas Kalnietis, član Lokomotive Kuban, v obdobju igranja za litovsko univerzo pa prav tako Žalgirisa. Oba sta tudi stalna člana državne reprezentance Litve in ena izmed vodilnih igralcev v svojih klubih. Takih primerov odličnih posameznikov v ekipah je bilo tudi v

ostalnih reprezentancah univerz še nekaj. Na drugo mesto moške lestvice se uvršča Univerza v Ljubljani, ki je edina od preostalih univerz z več kot enim naslovom evropskih univerzitetnih prvakov. Visoko na lestvici je prav tako Univerza v Mariboru, ki je po zaslugi zgodnjih uspehov v prvih nekaj izvedbah prvenstev, ko konkurenca še ni bila tako številčna in močna, na četrtem mestu. Lestvico najboljših desetih univerz zaključuje še ena slovenska univerza in sicer Univerza na Primorskem, ki si deseto mesto deli s še sedmimi drugimi univerzami.

Tabela 5. Lestvica najuspešnejših univerz na dosedanjih EUPK za ženske

MESTO	UNIVERZA	ZLATO	SREBRO	BRON	SKUPNO
1.	Agrikulturna univerza v Moskvi (RUS)	3		1	4
2.	Univerza v Novem Sadu (SRB)	3			3
3.	Univerza v Ljubljani (SLO)	2	2	1	5
4.	Univerza Gorzow Wielkopolski (POL)	2	2		4
5.	Univerza v Beogradu (SRB)	2		1	3
6.	Univerza v Poznaniu (POL)		2		2
7.	Univerza v Amsterdamu (NED)		1	1	2
7.	Državna univerza Zaporizhzhya (UKR)		1	1	2
9.	Univerza v Bochumu (GER)		1		1
9.	Univerza v Cordobi (ESP)		1		1
9.	Univerza v Carigradu (TUR)		1		1
9.	Univerza Lille 2 (FRA)		1		1

Iz Tabele 5 je razvidno, da v konkurenci študentk tik za najboljšima tudi ljubljanska Univerza, ki je med vsemi osvojila največje skupno število medalj. Na prikazani lestvici devetih najuspešnejših univerz v ženski konkurenci, prevladujejo univerze vzhodne Evrope, poleg omenjene še predstavnice univerz iz Rusije, Srbije in Poljske.

Po zaslugi izjemno uspešnih nastopov v prvi vrsti ekip Univerze v Ljubljani v obeh konkurencah in nezanemarljivim prispevkom ostalih dveh slovenskih univerz, se na nivoju uspešnosti univerz v nacionalnem pogledu Slovenija prav tako uvršča v sam vrh razpredelnice najuspešnejših držav udeleženk. Širši vrh lestvice najuspešnejših držav dobitnic medalj tvorijo države, ki predstavljajo pojem svetovno poznanih košarkarskih šol in posledično najuspešnejših držav v evropskem in svetovnem merilu v okviru Mednarodne košarkarske zveze (FIBA), z izjemo na tej lestvici

preizko uvrščenih Španije, Francije in Italije. Ta podatek daje jasno vedeti, da se na slovenske univerze vpisujejo študenti ne le željni znanja in izobrazbe, temveč tudi izjemno perspektivni košarkarji in košarkarice, ki znajo združevati šport kot ljubezen in študij kot potrebo ter eksistenčno zagotovilo.

Tabela 6. Lestvica najuspešnejših držav dobitnic medalj na EUPK skupno

MESTO	DRŽAVA	ZLATO	SREBRO	BRON	SKUPNO
1.	Srbija (SRB)	6	2	3	11
2.	Slovenija (SLO)	5	4	2	11
3.	Litva (LTU)	5		1	6
4.	Rusija (RUS)	3	3	1	7
5.	Poljska (POL)	2	4	1	7
6.	Turčija (TUR)	1	2	2	5
7.	Grčija (GRE)	1	1	3	5
8.	Hrvaška (CRO)	1	1	1	3
9.	Nemčija (GER)		1	3	4
10.	Ciper (CYP)		1	1	2
10.	Francija (FRA)		1	1	2
10.	Nizozemska (NED)		1	1	2
10.	Portugalska (POR)		1	1	2
10.	Ukrajina (UKR)		1	1	2
15.	Španija (ESP)		1		1
16.	Italija (ITA)			1	1
16.	Velika Britanija (GBR)			1	1

Tabela 6 prikazuje lestvico najuspešnejših reprezentanc na evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstvih razvrščenih po državah dobitnicah medalj.

Pomembno je poudariti, da je udeleževanje Univerze v Ljubljani na mednarodnih prizoriščih izjemnega pomena za njeno prepoznavnost in še večjo uveljavitev. Splošno je znano, da Univerza že dlje časa spada med petsto najboljših svetovnih univerz, kar samo po sebi ni izjemen dosežek, saj se pred njo znajdejo npr. Univerza v Beogradu, Bochumu in Genovi, ki so prav tako nastopale na evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstvih in vendar ravno zaradi tega dejstva športni segment pri njeni uveljavitvi nikakor ni zanemarljiv. Košarkarski uspehi selekcij ljubljanske Univerze so k temu prispevali velik delež in tudi na plečih slednjih

Ljubljanska Univerza lahko zagovarja enega izmed svojih sloganov o Univerzi športne odličnosti. Uspešna univerza ni uspešna le na znanstvenem ali morda na strokovnem in pedagoškem področju, temveč na več področjih, ki tvorijo mozaik multidisciplinarne razvite družbe usmerjene v prihodnost, kar jo zaokroža v izobraževalno institucijo kot celoto, usmerjeno v vseživljenjski razvoj.

Veliko vlogo pri nastopanju študentov in študentk na mednarodnih tekmovanjih igrajo finančna sredstva vložena v posamezno področje delovanja univerze. Šport in z njim košarka nikoli nista zasedala visokega prioritetelega mesta v razdelitvi sredstev namenjenih za posamezno področje na Univerzi v Ljubljani. Zato se zaposleni na Univerzi skupaj s strokovnim vodstvom vsako leto spopadajo s finančnimi težavami oz. kako izvesti vse načrtovane programe tako na domačem kot mednarodnem terenu. Stroški potovanj in kotizacij ter bivanja selekcij na slednjih niso zanemarljivi in ob že tako omejenih sredstvih, ki so na voljo, se je potrebno zavedati, da odprave košarkarskih univerzitetnih selekcij še zdaleč niso edine, ki jih Univerza pošilja na mednarodna tekmovanja. V kolikor igralci ne bi sodelovali v takšnih akcijah popolnoma prostovoljno in na lastno odgovornost, izvedba takšnih odprav nikakor ne bi bila mogoča, če se hkrati zanemari tveganja poškodb igralcev. Ob tem je potrebno poudariti tudi to, da je strokovno vodstvo univerzitetne ekipe za svoje delo, ki ga opravlja v daljšem obdobju in ne le za časa prvenstev, honorirano bolj simbolično kot ne.

5.3.2.4 Vloga košarkarskega selektorja Univerze v Ljubljani

V preteklosti je bila stalna praksa vodstva Univerze v Ljubljani imenovanje selektorja vsako študijsko leto posebej. Na podlagi razpisa in prijav je izvolitev in posledično imenovanje z glasovanjem potrdila tričlanska komisija. Delo selektorja se je začelo takoj po imenovanju, saj so bile njegove naloge razdeljene na več področji, tako strokovnega kot organizacijskega značaja. S prvo nalogo s katero se je srečal selektor je bil priprava kriterijev za izbor kandidatov v selekcijo Univerze. Navadno so

bili te zastavljeni prioriteto od najpomembnejše do manj pomembnih komponent kot npr.:

- želja po sodelovanju,
- osebna kvaliteta posameznika in njegova uspešnost,
- jakost tekmovanja v katerem nastopa,
- nastopanje v Univerzitetni košarkarski ligi.

Te kriteriji so od selektorja zahtevali aktivno delo že v obdobju, ko so prve strokovne obveznosti na igrišču še zelo oddaljene. Navadno so se začele v mesecu novembru tekočega študijskega leta in trajale do prvega tekmovanja, ki je Državno univerzitetno prvenstvo v košarki, poteka v mesecu maju. V tem obdobju je selektor zadolžen za pregled razpoložljivih kandidatov, pri čemer je prvi pogoj aktiven status študenta, kasneje pa ogledov posameznikov v različnih tekmovanjih, kot sta npr. Univerzitetna košarkarska liga in državna ligaška tekmovanja. Selektor mora seveda pri izboru vzeti v ozir tudi mnenja svojega pomočnika in njegove predloge ter upoštevati kompatibilnost posameznikov in njihov karakter, ki sta prav tako ključnega pomena za dobro funkcioniranje ekipe kot celote. Končni izbor pomeni preizkus kandidatov na treningih in tekmah prve izbrane selekcije in njene morebitne kasnejše dopolnitve. Med strokovne naloge pa seveda sodijo načrtovanje, vodenje in analiza treningov pred in po tekmovanji ter izbora svojega pomočnika.

Pri določitvi košarkarjev za nastope na mednarodnih tekmovanjih je v preteklosti zaradi omejenih finančnih sredstev in zaradi oddaljenosti ter s tem večjih stroškov odprave prišlo do situacije, kjer je selektor moral zožiti izbor iz standardnih dvanajst košarkarjev na deset. Nemalokrat je zaradi varčevanja s porabo namenskih sredstev na selektorja padla tudi naloga zagotovitve vadbenega prostora za treninge ter vseh nujno potrebnih pripomočkov za njihovo normalno izvedbo, kamor spadajo zagotovitev žog, markirnih majic idr. Ob enem so se trenerji v vlogi selektorjev redno srečevali z odpovedmi košarkarjev in košarkaric, ki so že potrdili sodelovanje. Nekateri posamezniki so sodelovanje odpovedali tudi neposredno pred enim izmed tekmovanj. Selektor kljub temu, da so bili ob zavezi o sodelovanju podpisani

dokumenti, ki so košarkarje in košarkarice pismeno obvezovali in v primeru odpovedi predvidevali ukrepe in sankcije s strani Univerze, ni imel nikakršnih vzvodov in moči, da bi posameznika zadržal v selekciji ali mu odpoved preprečil. Postopkov, ki so bili v dvostranski zavezi jasno navedeni, pa Univerza v resnici nikoli ni izvedla.

Na samih prvenstvih, predvsem evropskih, pa med selektorjeve naloge spadajo še nekatere organizacijske in logistične naloge, od uskladitve terminov treningov na prvenstvih, avtobusnih prevozov, zagotovitve pranja tekmovalnih dresov ter dogovarjanja in usklajevanja obveznosti z drugimi selektorji in vodjami odprav. Glede na vse naloge, ki so bile del selektorjevega dela v daljšem obdobju med mesecem novembrom in julijem, ko se navadno končujejo evropska univerzitetna prvenstva v košarki, je bilo selektorsko delo mnogo prenizko vrednoteno in upoštevano le v efektivnem obdobju treningov in tekem. V tem pogledu so bila posledično izplačila za opravljeno delo zgolj simbolično honorirana in izjemno nestimulativna. Tudi zaradi tega za mesto selektorja ni bilo preveliko zanimanja in se je zanj navadno prijavil le en kandidat, zelo redko tudi dva.

Na težave in preobremenjenost, predvsem v organizacijskem delu, selektorjevih obveznosti, se je opozarjalo že daljše časovno obdobje. Problemi, ki so ob tem izstopali so bili vezani predvsem na delo v prekratnem časovnem obdobju, ki je onemogočalo kontinuirano delo. S tem je bilo močno oteženo povezovanje igralcev v ekipi, spoznavanje s strokovnim vodstvom in načinom dela, ki ga je ta prakticiral. Ob enem je bilo pri tem težavno ustvariti pozitivno tekmovalno vzdušje in odnos do dresa reprezentance Univerze. Posledično je bila prisotna kar nekajletna praksa, ko univerzitetni izbranci sodelovanja na tekmovanjih niso vzeli dovolj resno in se je v ekipe naselilo vzdušje lahkovernosti in nešportnega življenja v času evropskih prvenstev.

Opozarjanje mnogih na omenjene probleme, tako selektorjev kot tudi vodstva odprav in njihovo zaznavanje pristojnih na Univerzi, je v zadnjem obdobju privedlo do sistemskih sprememb, ki so bile na tem področju nujno potrebne. V študijskem letu

2012/13 je bilo na podlagi prenove sistema vloge in s tem nalog ter delovanja selektorja, narejenih kar precej korenitih sprememb. Z dolgoročneje zastavljenim delom in stalno vadbo za košarkarje, ki so člani Univerze v Ljubljani je segment tekmovalne košarke celoviteje urejen tudi na področju dela univerzitetne reprezentance.

6 Mednarodni univerzitetni šport

Najuglednejše in priznane svetovne univerze stremijo k nenehnemu napredku in razvoju svojih programov, ki naj bi sledili najmodernejšim razvojnim trendom in ob enem tradiciji po kateri so prepoznavne. Splošno znano dejstvo je, da so na vrhu seznama najkvalitetnejših in s tem tudi najuglednejših svetovnih univerz tiste, ki so prepoznavne po svojih preverjeno kvalitetnih programih ter ne nazadnje tudi po tem kakšne možnosti zaposlitve omogočajo po zaključenem študiju. Ob enem morajo zagotoviti več kriterijev uspešnosti in izvirnosti izobraževanja ter raziskovanja na področjih matematike, fizike, kemije, računalništva in ekonomije, ki so najpomembnejša med njimi. Šport med temi kriteriji sicer ni na najvišjih mestih prioritetenih lestvic posameznih univerz, kljub temu pa najuglednejše med njimi vlagajo vanj precejšna finančna sredstva in mu namenjajo pomembno vlogo v celovitosti ponudbe.

Prav na vrhu seznama najuglednejših so mnoge univerze iz Združenih držav Amerike (ZDA), Harvard, Stanford in Berkeley, na evropskem prostoru pa med elitne spadajo univerze s področja Velike Britanije, Cambridge, Oxford in London, visoko je uvrščen tudi švicarski Tehnološki inštitut v Zürichu, v zaključku trideseterice najuglednejših pa sledita še francoski univerzi Pierre and Marie Curie (Paris 6) ter Paris Sud (Paris 11). Kot zanimivost, slovenska Univerza v Ljubljani se že nekaj preteklih let uvršča na mesta med 401 in 500 mestom (*Academic Ranking of World Universities 2013*, 2013).

V svetovnem merilu je univerzitetni šport organiziran in implementiran na različne načine, predvsem v skladu s preteklo tradicijo in usmeritvami univerzitetnih sistemov ter mesta, ki ga zavzema šport na univerzah v posamezni državi. Ureditev in razvoj univerzitetnega športa v treh smereh, kot smo ga do prenove študijskih programov v skladu z Bolonjsko reformo poznali v Sloveniji, z obvezno športno vzgojo, ki je bila del rednih študijskih programov fakultet univerz, obštudijskimi športnimi dejavnostmi ter tekmovalnim športom je slovenski univerzitetni sistem v preteklosti prestavljal pravi

unikum. Predvsem obvezne športne vzgoje, ki smo jo pri nas poznali, na nivoju univerzitetnega izobraževanja praktično ni mogoče zaslediti drugje po svetu in mnogi domači športni strokovnjaki so enotnega mnenja, da je prav z omenjeno reformo slovenski univerzitetni šport največ izgubil. V mednarodnem merilu univerzitetni šport, predvsem v Evropi, pozna le obštudijske športne aktivnosti za študente, ki so fakultativne narave ter tekmovalni del univerzitetnega športa, ki ima sicer svojo strukturo delovanja, vendar ni profesionaliziran kot v ZDA, kjer zanj obstajajo posebni programi. Prevlada uspešnosti ameriških univerz se odraža tudi v najbolj dodelanem, prepoznavnem in tudi najkvalitetnejšem univerzitetnem športnem sistemu na svetu. Ta je ob enem tudi izjemno popularen in medijsko ter marketinško močno podprt. Posledično zanimanje zanj presega ameriške državne meje in velja za univerzitetni športni sistem, ki predstavlja svetovni zgled.

V globalnem smislu športa prav ZDA v svetovnem merilu, velja za tisto državo, ki prevladuje v športni uspešnosti, saj je na zadnjih letnih Olimpijskih igrah 2012 v Londonu osvojila kar 107 medalj in s tem z naskokom osvojila prvo mesto med državami udeleženkami. Enako velja tudi v košarki, kjer so ZDA od leta 1936, ko je bila slednja uvrščena na seznam športov na Olimpijskih igrah, osvojile 14 naslovov, sledijo pa ji Sovjetska zveza z dvema ter Jugoslavija in Argentina s po enim naslovom olimpijskih košarkarskih prvakov. V evropskem prostoru pojem kvalitetne košarkarske šole predstavlja t.i. »balkanska« šola košarke, katere del so vse države bivših republik Jugoslavije. Poleg slednje so posebej prepoznavne tudi ruska, litvanska in še nekatere druge košarkarske šole, med katerimi je tudi Španija, ki je v zadnjem desetletju na Olimpijskih igrah osvojila srebrno medaljo, na svetovnih prvenstvih naslov prvakov leta 2006 in po dva naslova evropskih prvakov ter podprvakov. Prav zaradi rezultatske uspešnosti je primerno, da ZDA in Španija predstavljata možen zgled ureditve športa, predvsem košarke kot ene izmed njenih paradnih športnih disciplin. Posledično sta zanimiva tudi sistema ureditve univerzitetne košarke (*Košarka na Olimpijskim igrah, 2013*).

6.1 Univerzitetni šport in košarka v Združenih državah Amerike

Univerzitetni sistem ZDA, tako kot preostali svet, pozna državne oziroma javne ter zasebne univerze. Oboje deluje kot neprofitne organizacije in so vključene v univerzitetni športni sistem, ki je v ZDA izjemno kompleksen in organiziran na več ravneh. Ob enem šport na univerzah predstavlja pomemben del dogajanja velike večine ameriških univerz in je del študentskega vsakdana. Za šport na univerzah je navadno zadolžen Športni oddelek (Athletic department), ki vodi najvišji nivo univerzitetnega športa in ga predstavljajo športi, za katere imajo univerze poseben program. Navadno so to športi, ki so v ZDA najpopularnejši in zato najpogostejši v univerzitetnem športnem sistemu. Specifični podatki v nadaljevanju natančno odražajo položaj na eni izmed najelitnejših ameriških univerz, Univerzi Južne Kalifornije (USC) iz Los Angelesa. Na tej univerzi, kot na večini ameriških univerz za elitne univerzitetne športe veljajo ameriški nogomet, baseball, košarka, golf, tenis, odbojka, odbojka na mivki, atletika, vaterpolo, plavanje, skoki v vodo, ženski lacrosse in veslanje. Vsaka univerza v okviru delovanja Športnega oddelka določa svoje prioritete športe, zagotovo pa imajo vse na seznamu prve tri omenjene. To pomeni, da Športni oddelek univerze vodi športno politiko, zagotavlja finančna sredstva z različnih virov, izbira in zaposluje trenerje, podeljuje športne štipendije in nosi odgovornost za rezultate, ki jih v skladu z zastavljenimi cilji zahteva vodstvo Univerze (*USC Athletic Department Directory*, 2013).

Drugi nivo predstavljajo »Klubski športi« (Club Sports). V ta segment univerzitetnega športa spadajo panoge, ki ne pridejo v izbor športov za katere obstajajo profesionalni programi, kot na najvišjem nivoju Športnega oddelka. Vanj so vključene mnoge športne discipline, ki na univerzi niso v izboru najvišjega nivoja, Športnega oddelka. Klubski športi morajo spoštovati pravila univerze, zastopajo univerzo na tekmovanjih, dobijo tudi del sredstev od univerze, ki jim zagotavlja tudi infrastrukturo oz. vadbene in tekmovalne prostore. Kljub temu ima vsak klub svoj račun, ga vodijo študentje, ki sami izbirajo trenerje, pobirajo članarino in zbirajo donacije. Odgovornost za delovanje klubov nosijo študentska vodstva, ki imajo vsa pooblastila za delovanje.

Klubi na tem nivoju univerzitetnega športa lahko delujejo na več področjih. Vključeni so v sistem univerzitetnih tekmovanj, nekateri izvajajo tečaje, omogočajo rekreacijo ali kombinacije omenjenih področij. Treningi in tekmovanja so redno organizirana skozi celotno študijsko leto in potekajo med študenti ali študentskimi ekipami različnih univerz. Zasnovani so za športnike amaterje, ki radi tekmujejo in izboljšujejo svoje športne sposobnosti. Organizirani so kot študentska športna društva in sicer po stopnjah, ki se delijo po velikosti, proračunu in tekmovalnem nivoju (*Clubs List and Contact Information*, 2013).

Tretji nivo univerzitetnega športa imenujejo Intramurals. Beseda izvira iz latinskega jezika in pomeni »notranje obzidje« oz. znotraj zidov. Gre za nekakšno notranje povezovanje športov oz. njegovih panog na podlagi geografske bližine. Intramurals se od predhodnega nivoja Klubskih športov razlikujejo po tem, da so tekmovanja organizirana znotraj univerze, študenti univerze pa tekmujejo med seboj. Tekmovanja so manj strukturirana organizirana in se odvijajo v razponu od enodnevnih turnirjev do lig, ki trajajo do šest tednov. Znotraj tega nivoja se izvajajo univerzitetne športne lige, v okviru katerih se zberejo študenti v študentske ekipe in nastopajo v posamezni ligi katerih najpogostejši zastopniki so nogomet, košarka, odbojka, odbojka na mivki, tenis, softball, tek, idr. Temu nivoju univerzitetnega športa v ZDA, so v slovenskem prostoru najbolj primerljiva tekmovanja v okviru Univerze v Ljubljani, kot so univerzitetne lige, ena izmed njih je tudi Univerzitetna košarkarska liga (*Sport Info*, 2013).

Četrty nivo so športni tečaji, ki jih organizira oddelek, ki ga imenujejo RecSports. V nabor športov, ki so študentom na voljo so lahko vsi športi, ki so sicer že vključeni na predhodnih nivojih organiziranosti, vendar so manj zahtevno zastavljeni in zato širše dostopni. Peti nivo predstavlja prosta rekreacija, ki je namenjena vsakomur, ki se želi ukvarjati s športom in je vpet v dogajanje na univerzi. Za slednje sta namenjena dva velika fitnes centra, večnamenske športne dvorane in organizirane skupinske vadbe. Peti nivo ameriškega univerzitetnega športa je še najbolj podoben področju občudijskih športnih dejavnosti na slovenskih univerzah, vendar je že zaradi veliko

večjega obsega ponudbe in prostorskih kapacitet, s slovenskim težko primerljiv (*Recreational Sports*, 2013).

Vsaka univerza ima postavljene določene pogoje za vpis kandidatov v njene programe. Tudi v ameriškem univerzitetnem sistemu se študenti o vpisu na univerze odločajo in izbirajo sami glede na lastne želje. Na drugi strani ugledne univerze vabijo perspektivne kandidate za vpis nanje. V ta namen imajo slednje zagotovljena finančna sredstva za dodelitev štipendij, ki so namenjene plačilu šolnin. Če univerza kandidatu štipendije ne ponudi, posameznik pa se nanjo želi vpisati, seveda to lahko stori kot vsak drug kandidat, odda prijavo in v primeru, da je sprejet, se lahko vključi v študijski program ali t.i. walk-on. Tak kandidat je seveda obvezan poravnati šolnino, ki na zasebnih ameriških univerzah letno znaša okrog 40000 ameriških dolarjev. Na javnih univerzah je ta znesek zakonsko omejen na največ 13000 ameriških dolarjev. Princip vpisovanja perspektivnih športnikov je enak s to razliko, da imajo univerze svoje skavte, predvsem v primeru ameriškega nogometa, nekatere tudi na področju košarke, ki iščejo dobre igralce po celotni državi. Univerza takim posameznikom nato ponudi štipendijo, ki je lahko polna, polovična ali četrtinska, vendar je odločitev o vpisu na univerzo na koncu vedno na strani študenta.

Študenti športniki morajo izpolnjevati obveznosti programa na katerem so vpisani. To na eni strani pomeni redno udeleževanje na treningih, tekmovanjih in drugih aktivnostih med katerimi so promocijske aktivnosti ter obveznosti do sponzorjev. Na drugi strani pa morajo izpolnjevati obveznosti študijskega programa. Študenti, ki so del programov Športnega oddelka so vzorniki vsem študentom na univerzi. Temu primerna je tudi njihova vloga in prepoznavnost ter zvezdniški status, ki ga morajo odgovorno zastopati. V pomoč pri vseh omenjenih obveznostih in uveljavljanju statusnih ugodnosti imajo na voljo poseben oddelek SAAS (*Student-Athlete Academic Services*, 2013), ki jim pomaga tako pri načrtovanju kariere, kot pri izvajanju študijskih obveznosti. Slednje morajo vestno opravljati, njihovo izvajanje pa se lahko prilagodi glede na naravo športa in tekmovanj v katerem nastopajo za barve svoje univerze. Študenti s statusom športnika imajo zagotovljene vse pogoje za

izvajanje športnih in študijskih aktivnosti, pomembno pa je poudariti, da jim nastopanje za svojo univerzo ne prinese nikakršnih neposrednih finančnih koristi oz. za igranje v univerzitetnih selekcijah niso plačani. Pri tem je lahko nastopanje za ekipo pogojeno z doseganjem predpisanih standardov študijskega programa, ki so ovrednoteni s kreditnimi točkami oz. najdlje štiri leta. Univerze navadno podeljujejo največje možno število športnih štipendij za posamezno športno disciplino, ki jih dovoljujejo pravila Nacionalne akademske športne zveze (*College Athletic Scholarship Limits*, 2013), v sklopu katere tudi potekajo tekmovanja na najvišjem nivoju ameriškega univerzitetnega športa.

Največ pozornosti v ameriškem univerzitetnem športnem ustroju pripada sicer ameriškem nogometu, košarka pa je v drugi skupini skupaj z baseballom, atletiko in plavanjem. Tako v moški kot ženski konkurenci je del najvišjega profesionalno organiziranega nivoja. Ekipe na tem nivoju vodijo strokovnjaki, ki so profesionalci na svojih področjih. Strokovni štabi so sestavljeni iz posameznikov, ki obsegajo celoten spekter znanj, tako za telesno kot tudi tehnično in taktično pripravo v košarki. So izjemno kompleksni in podobni sestavam strokovnjakov v Severno-ameriški košarkarski ligi (NBA), kjer imajo na vsakem delovnem mestu zaposlenih več strokovnjakov, tako da skupno število strokovnjakov pogosto v trenerskem štabu presega število deset.

Najkakovostnejše univerzitetno košarkarsko tekmovanje je organizirano v okviru Nacionalne akademske športne zveze (NCAA), ki je neprofitna organizacija in deluje na področjih ZDA in Kanade. V moški konkurenci Zveza organizira tekmovanja v kar osemnajstih različnih športih, v ženski pa celo v devetnajstih. NCAA je razdeljena na tri kakovostne košarkarske lige, ki jih imenujejo divizije, od prve do tretje. V Diviziji I navadno nastopajo večje univerze, v Divizijah II in III pa manjše univerze. Ligaško tekmovanje je izjemno popularno, saj tekme v dvoranah navadno spremlja veliko število gledalcev. Tekmovanja prenašajo po lokalnih televizijah in dosegajo izjemno visoko gledanost, še posebej ob zaključkih tekmovanja. Univerze in njihovi študenti pa tako rekoč živijo za te vrste dogodkov. Spremljanje tekem je za razliko od

evropskega prostora, bolj družabni kot navijaški dogodek v katerem gledalci izjemno uživajo, izidi tekem pa celo niso povsem v ospredju. Konkretno ekipa USC Trojans nastopa v Pacifiški konferenčni skupini (PAC-12) Divizije I, ki je sestavljena iz preko 30 konferenčnih skupin, v katerih ima vsaka okvirno 10 moštev. Sredstva za delovanje košarkarski selekciji zagotavlja Športni oddelek Univerze iz naslova sponzorskih sredstev, donacij, prodaje vstopnic in televizijskih pravic, marketinga in drugih virov. Kot zanimivost je najuspešnejša univerza univerzitetnih košarkarskih prvakov v zgodovini tekmovanja zasedla košarkarska selekcija Univerze v Kaliforniji (UCLA) z 11 naslovi prvakov. Slednja nastopa v isti konferenčni skupini kot USC, saj prav tako prihaja iz Los Angelesa (*National Collegiate Athletic Association, 2013*).

Univerzitetna košarka se poleg na najvišjem nivoju, v okviru programov Športnega oddelka v NCAA ligi, na USC igra še v okviru drugega nivoja, torej Klubskih športov, kjer ima svojo košarkarsko selekcijo ženska ekipa, ki sodeluje v svoji univerzitetni ligi. Študenti USC prav tako igrajo univerzitetno košarkarsko ligo znotraj univerze v okviru tretjega nivoja, Intramurals. Za udeležbo v tej ligi študenti plačajo simbolično članarino, sredstva za izvajanje in infrastrukturo pa zagotavlja univerza v okviru oddelka RecSports.

6.2 Univerzitetni šport in košarka v Španiji

Univerzitetni študijski sistemi v Evropi se med seboj razlikujejo, predvsem pa je način študija nekoliko drugačen kot v ZDA. Že sama organizacija delovanja univerz je v večini primerov precej različna. Če je za Severno-ameriški univerzitetni sistem značilno, da so univerze organizirane kot študentski kampusi, kjer na zgoščenem prostoru najdemo vso infrastrukturo, ki jo uporablja posamezna univerza, so za evropski prostor bolj značilne združitve posameznih fakultet, ki so lahko nekoliko razpršene na širšem geografskem področju, navadno pa znotraj enega mesta v državi. Tudi v Evropi so poznani študentski kampusi, ki pa niso nujno v neposredni bližini univerz. Poleg tega je pojem univerze v ZDA drugačen kot v evropskem

prostoru, kjer ta pojem bolj enačimo z fakulteto. Vendar tudi ta opredelitev ni povsem natančna, saj se evropske fakultete, ki navadno ponujajo določeno omejeno število programov sorodnih ved in znanosti, združujejo v univerze. V ZDA posamezna univerza ponuja širok, skoraj neomejen spekter študijskih smeri za katere se študent lahko odloči.

Po zadnjih podatkih je v Španiji trenutno skupaj 80 delujočih univerz. Španski univerzitetni sistem je precej podoben sistemu, ki je poznan v Sloveniji, saj je sestavljen iz javnih ter zasebnih univerz, s to razliko, da španski univerzitetni sistem ne pozna v Sloveniji znanega brezplačnega študija. Na španskih javnih univerzah se šolnine gibljejo med 680€ in 1400€ za študijsko leto, ki je navadno razdeljeno v dva semestra in so jih zakonsko določile oblasti v vsaki regiji posebej, ki jih je v Španiji devetnajst. Na zasebnih univerzah pa višina šolnine znašajo od 5335€ do 15000€ za posamezno študijsko leto. Razpon v višini šolnin pri obeh vrstah univerz nastaja predvsem zaradi izbirnosti študija in števila kreditnih točk za katere še študent odloči v določenem študijskem letu (*Study in Spain*, 2013).

Študenti se za vpis odločajo na podlagi dejstva ali izpolnjujejo pogoje zanj. Tudi španski univerzitetni sistem ima vpeljana uporaba možnosti štipendiranja študija, vendar univerze zanj niso zadolžene, lahko pa kandidatom štipendijo kljub temu ponudijo. Posamezniki pridobivajo štipendije predvsem na dva načina, preko nacionalnih panožnih zvez, v primeru košarkarjev s strani Španske košarkarske federacije (FEB), ali preko državnih štipendij, ki jih podeljuje španska vlada. V ta namen je Španska olimpijska športna zveza (ADO) leta 1988 ustanovila ADO program (*Programa ADO*, 2013), ki na podlagi systemskega pristopa podeljuje štipendije perspektivnim športnikom študentom ali nepovratna finančna sredstva profesionalnim športnikom, ki so kandidati za medalje na največjih tekmovanjih. Program ADO na področju košarke preko Španske košarkarske zveze (FEB) trenutno financira po dvanajst najobetavnejših košarkarjev in košarkaric v državi. Ta sistem financiranja je podoben principu, ki je uveljavljen v slovenskem sistemu, kjer Olimpijski komite Slovenije (OKS) zagotavlja finančno varnost in zato najboljše

možne pogoje treninga vrhunskim športnikom in perspektivnim študentom z ureditvijo zaposlitve v posebnih enotah slovenske vojske ali policije.

Študenti športniki imajo na podlagi pridobljenega statusa na fakultetah določene ugodnosti pri opravljanju študijskih obveznosti, med katerimi so opravičeni izostanki od predavanj, prilagajanje izpitnih rokov, ipd. Obseg obveznosti štipendistov je sicer navadno enak, kot pri običajno vpisanih študentih. Na drugi strani študente s statusom športnika njihovi ostali kolegi občudujejo zaradi njihovega dela in truda tako področju športa kot študija, zato so jim pri slednjem na voljo za pomoč pri zbiranju gradiv ter tudi pri študiju samem.

Organizacija in razumevanje univerzitetnega športa v evropskem prostoru je precej drugačno kot v Severni Ameriki. Če v slednji praktično vsi športniki, z redkimi izjemami, napredujejo proti profesionalni karieri preko univerzitetnega sistema športa, v Evropi temu ni tako. V severno-ameriško profesionalno košarkarsko ligo NBA vstopajo košarkarji pretežno preko študentske lige NCAA, le redki posamezniki na profesionalno pot stopajo že po zaključku srednje šole. Situacija v Španiji je na tem področju povsem drugačna, saj perspektivni posamezniki po končani srednješolski izobrazbi pogosto s klubi podpišejo prve pogodbe, ki jih zavezujejo k profesionalnemu obnašanju in treningom ter jim posledično ne dopuščajo časa za nadaljevanje izobraževanja na univerzitetnem nivoju. Zato košarkarji, ki se odločijo za to pot, redko nadaljujejo s študijem na univerzi. Posledično je na španskih univerzah manj perspektivnih košarkarjev, kar je najverjetneje tudi razlog zakaj univerze ne namenjajo veliko pozornosti področju univerzitetne košarke in športa nasploh.

Vodilni ekipni šport, tudi na univerzah, v Španiji predstavlja nogomet, nato sledi košarka, ki ima status drugorazrednega športa skupaj z odbojko in rokometom. Popularnost športov te skupine je sicer precej odvisna od posamezne univerze in regije v kateri se nahaja. Odnosi oz. zanimanje med temi športi se lahko iz leta v leto spreminjajo. Košarka na španskih univerzah pozna le eno neformalno obliko dejavnosti, ki jo organizirajo študenti sami. Gre za tekmovanja rekreacijske narave,

kjer se podobno kot v Sloveniji, med seboj merijo fakultete posamezne univerze. Zmagovalna ekipa določene fakultete se uvrsti na regijsko finalno tekmovanje oz. turnir in kasneje v primeru uspešnosti še na nacionalni finale. Ta sistem tekmovanja sicer nima nikakršne povezave z organiziranim sistemom univerzitetne košarkarske lige, ki ga poznajo pa v ZDA, temveč temelji na samoorganizaciji študentov. Ekipe se formirajo na prostovoljni študentski bazi med prijatelji, kjer se lahko ekipi pridruži vsakdo, ki si želi sodelovati. Tekmuje lahko tudi več ekip iste fakultete, samo tekmovanje pa študenti jemljejo bolj v smislu rekreacije in ne strogo tekmovalno. Del tekmovanja, ki zajema stroške organizacije in najema infrastrukture oz. košarkarskih igrišč, financirajo univerze. Preostale stroške krijejo študentske ekipe same s plačilom prispevka, ki pokrije stroške za plačilo sodnikov. Preostanek športnih dogodkov na fakultetah predstavlja tudi organizacija dodatnih športnih dejavnosti, predvsem različnih tečajev, športnih dni fakultet in drugih iniciativ, čemur je v slovenskih razmerah najbolj podobna obštudijska športna dejavnost. Španski univerzitetni sistem športa ne uvršča na seznam predmetov študijskih programov, zato na tem univerzitetnem nivoju ne poznajo systemskega poučevanja in izobraževanja o športu, kot ga je v preteklosti poznal slovenski univerzitetni sistem.

V zadnjem desetletju svetovno prepoznana španska košarkarska šola svojega znanja in energije ne vloga tudi v univerzitetno košarko, zato je slednja precej nepomemben in relativno nerazvit segment košarke v Španiji. Položaj in vlogo univerzitetne košarke v tej državi ponazarja tudi podatek, da so se v preteklosti španske univerze izjemno redko udeleževale mednarodnih univerzitetnih tekmovanj. Tako so predstavniki španskih univerz prvič zastopali svojo državo na evropskih univerzitetnih košarkarskih tekmovanjih šele na šesti izvedbi Evropskega univerzitetnega prvenstva v košarki, ki se je odvijalo leta 2006 v portugalskem mestu Guimaraes. Takrat je njihova ženska reprezentanca Univerze iz Cordobe osvojila 2. mesto in s tem naslov podprvakinj, kar je bila tudi edina španska medalja z evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstev v vsej zgodovini tega tekmovanja. Moške predstavnike so sicer imeli na omenjenem tekmovanju samo v letih 2008 in 2011, ženske selekcije različnih španskih univerz pa nastopajo vsako prvenstvo od leta 2008 dalje.

7 Usmeritve univerzitetne košarke na Univerzi v Ljubljani

Mineva pet let od kar je v luči čim večjega poenotenja študija na evropskem prostoru, na podlagi Bolonjske reforme, prišlo do sprememb študijskih programov na Univerzi v Ljubljani. Prej prepoznaven in uveljavljen sistem športnih dejavnosti v treh smereh, je zamenjal bolj odprt sistem na principu izbirnosti in zato večje mobilnosti. Redno in obvezno športno vzgojo na fakultetah je zamenjal izbirni in neobvezni program športne vzgoje, v kolikor so ga fakultete sploh pripravile in vključile v svoj izobraževalni program. Le redke so članice Univerze, ki so tak program v resnici študentom tudi ponudile. Večina je tistih fakultet, ki so športne vsebine svojim študentom ponudile v okviru obštudijsko organiziranih programov, ki jih pripravlja Športna zveza Univerze v Ljubljani. Nekatere so te programe priznale v okviru kreditnih točk, ki jih vsak študent zbira med študijem, nekatere tudi tega ne in jih ponujajo le kot obštudijsko pristočasno dejavnost. Trend, ki je s tem nastopil je jasen in kaže na to, da je populariziranost športa med študenti močno upadla. Košarka kot del nabora športov ni več prisotna na področjih vzgoje in izobraževanja. To bo v prihodnosti v globalnem smislu košarko še bolj oddaljilo od študentske populacije, zato so potrebni določeni koraki na področjih, na katerih košarka na Univerzi še vedno deluje in bi ji omogočili obdržati v preteklosti pridobljen visok status in nivo zanimanja. Nedvomno je, da se je košarka skoraj povsem poslovila iz študijskih programov, zato morajo pristojni športni strokovnjaki poskrbeti, da se uveljavi kot izbirna izobraževalna možnost na čim več članicah Univerze v Ljubljani. Slednja bi tudi v prihodnje, kot je že v preteklosti v okviru izobraževalnih ciljev, pomenila temelj drugim njenim pojavnim oblikam.

Dejstvo, da je zaradi napačnega tolmačenja načel in smernic Bolonjske reforme pri prenovi študijskih programov prišlo do tako strmega padca športa na Univerzi, je med strokovnjaki privedlo do spoznanja, da so nujno potrebne spremembe v njegovi organiziranosti. S ponovno ustanovitvijo Katedre za šport na pobudo senata Fakultete za šport v Ljubljani, so si pristojni zadali cilj ponovnega vzpona športne dejavnosti. Ostaja veliko vprašanje ali je trend sploh mogoče obrniti navzgor, a vsaj formalna

namera vendarle obeta, da bi se krivulja upadanja v prihodnje lahko vsaj zaustavila. Program novoustanovljene Katedre je sistematično programsko zamišljen od področja raziskovalne dejavnosti, preko strokovnih seminarjev za športne pedagoge do poskusa ponovnega uvajanja redne športne vzgoje. Slednje je kratkoročno težko pričakovati, saj je Univerza, kot rigidna struktura, ta program pred nekaj leti ravno ukinila. Smernice razvoja ter vizija vodstva Univerze, ki je formalno sicer usmerjena v razvoj sodobne institucije, pa prav gotovo ni poglavitno usmerjena v šport. Ob tem naj bi si Katedra za šport prizadevala aktivno sodelovati in pomagati tudi na področjih tekmovalnega in obštudijskega športa. Realnost pa je najverjetneje takšna, da bi lahko še največ vpliva imela na oblikovanje in nadgradnjo obštudijskega dela, na katerem poleg obstoječih programov obstaja kar nekaj možnih izboljšav. Obštudijska, bolj razvedrilo, kot čemu drugemu namenjena rekreativna košarka, bi lahko doživela mnoge izboljšave v smeri promocije športne panoge med študentsko srenjo, kot tudi stika s tekmovalnim delom košarke na Univerzi. Za študente bi bilo mogoče organizirati različna košarkarska društva na rekreativnih tekmovanjih v ligaški izvedbi ter enodnevnih turnirjev, ki bi še bolj pripomogli k lastnemu oglaševanju programov in športa kot takega.

Še en aspekt možnega razvoja je tekmovalna košarka. Ta je v tem segmentu delovanja športa na Univerzi zagotovo najbolj razvita športna panoga. Košarka se ponaša z najstarejšim ligaškim tekmovanjem na Univerzi in izjemnimi uspehi univerzitetne reprezentance na mednarodnem nivoju v zadnjem desetletju. Prav tako je Univerza v Ljubljani najuspešnejša univerza na državnih univerzitetnih prvenstvih. Kljub rezultatski odličnosti tekmovalne košarke v evropskem merilu, se je potrebno zavedati, da obstajajo tudi na tem področju mnoge možne izboljšave in rešitve. Za to pa morajo obstajati tudi določeni pogoji in standardi, ki lahko zagotavljajo zadržanje in morebitno nadgradnjo obstoječega sistema tekmovalne košarke na Univerzi. Z njegovim izboljšanjem bi lahko dosegli prenekatero pozitivne učinke, predvsem na promocijskem področju tudi izven meja študentske košarke. Tekmovalna uspešnost vpliva na percepcijo tako posameznikov, kot družbe v celoti in ima lahko daljnosežne učinke tudi na področju vsedržavne košarke in njene prepoznavnosti.

7.1 Pogoji za univerzitetno košarko v tujini in Sloveniji

Univerza v Ljubljani sodi med večje univerze v Evropi, celo v svetu, tako po številu vpisanih študentov kot številu fakultet, ki jo sestavljajo. Sorodne visokošolske inštitucije po svetu težijo k napredku in med seboj tekmujejo na vseh področjih delovanja, da bi dosegle čim večji mednarodni ugled in prepoznavnost. Za slednje je pomembno vsaj nekaj dejavnikov, nenehna vlaganja v razvoj programov in kadrov, znanstveno raziskovanje ter potrebna infrastruktura, ki jo je potrebno vzdrževati in obnavljati. Vse najuglednejše univerze so namreč poznane ravno po izjemno kvalitetno pripravljenih študijskih programih, ki jih izvajajo vrhunski predavatelji. Slednji so vključeni v sistem nenehnega dodatnega izobraževanja in stremijo k lastnemu napredku. Prav tako so najboljše univerze poznane po izvrstnem raziskovalnem delu ter najsodobnejši infrastrukturi, kar v primeru športa in košarke pomeni vlaganja v laboratorije, športne površine in objekte. Zato je pomemben podatek, kakšna je višina finančnih investicij v univerzitetni šport in košarko ter športno infrastrukturo doma in na tujem.

Z nedvomno najboljšim sistemom univerzitetne košarke na svetu, se lahko pohvalijo Združene države Amerike. Univerza Južne Kalifornije (USC) je zasebna ameriška univerza, ki svoje delovanje financira z lastnimi sredstvi, ki jih pridobivajo z različnih virov in ne prejema sredstev iz naslova javnih virov. Na lestvici najuglednejših svetovnih univerz (ARWU) se v zadnjem desetletju uvršča okrog petdesetega mesta, v letu 2013 pa je zasedla 48 mesto. Na njej je v študijskem letu 2012/13 študiralo 39958 študentov in študentk. Njen letni proračun v študijskem letu 2011/12 je znašal preko 8 milijard ameriških dolarjev (\$8.091.244.000). Koliko namenjajo delovanju športnih vsebin in košarki, ni natančno znano oz. podatki o tem niso javni, zagotovo pa se številke gibljejo v višini nekaj sto milijonov dolarjev letno (*Financial Report 2012, 2013*). Za izvedbo vseh teh športnih dejavnosti ima USC razvito odlično športno infrastrukturo. Programi Športnega oddelka, ki je zadolžen tudi za košarko, imajo na voljo najmodernejše in luksuzne športne objekte (*USC Facilities, 2013*), preostalim nivojem univerzitetnega športa pa so na voljo večinoma druge športne

površine in objekti, ki so prav tako izjemno sodobno urejeni in namenjeni uporabi širši študentski populaciji (*Facilities*, 2013).

Razsežnost obsega in števila športnih objektov pojasni podatek, da je samo najvišjemu tekmovalnemu nivoju športa namenjeno kar devet univerzitetnih športnih objektov, ki so v samem študentskem kampusu USC ali na njegovem obrobju in jih uporabljajo izključno študenti športniki in trenerji najvišjega tekmovalnega nivoja. V osrednjem športnem centru so akademski prostori za študente športnike, ki so jim na voljo tutorstvo, svetovanje ter študijske in računalniške sobe. Na drugi strani so konferenčne sobe in pisarne za vse zaposlene trenerje, ob enem pa še fitnes, večnamenska dvorana, regeneracijski bazeni in najmodernejša avdio in video informacijsko-komunikacijska tehnologija. Poleg omenjenega centra ima USC za potrebe ameriškega nogometa enega najmogočnejših in največjih stadionov v ZDA s kapaciteto kar 93.607 sedišč. Tu so še stadion za baseball z 2.500 sedišči, teniški kompleks s 1.000 sedišči, 20 minut vožnje iz kampusa oddaljeni veslaški center, vodni center namenjen plavanju in skokom v vodo, igrišče za vadbo golfa, nogometno igrišče, atletski stadion s 3000 sedišči ter veliko dvorano namenjeno košarkarskim in odbojkarskim tekmovanjem s kapaciteto 10.258 sedežev. Slednja gosti kar 130 različnih dogodkov letno. Nižjemu nivoju univerzitetnih športov in rekreaciji je namenjeno še sedem drugih športnih objektov, ki na svojih zunanjih površinah in notranjih prostorih študentom omogočajo dodatne kapacitete za potrebe plavanja in drugih vodnih športov, tenisa, nogometa, odbojke na mivki in še mnogim drugim športnim aktivnostim. Na nižjih nivojih športa in rekreacije se košarka igra še v dvorani rekreacijskega centra Lyon, za vsesplošne potrebe pa sta na voljo še dve zunanji igrišči z osvetlitvijo, ki sta študentom vedno na razpolago, brez omejitev. Iz zgornjih podatkov je jasno razvidno kako kvalitetne pogoje za univerzitetni šport in njegov razvoj vladajo v ZDA ter kakšni so okvirni finančni vložki v izjemno moderno športno infrastrukturo. Podobne pogoje kot USC ima tudi precej drugih ameriških univerz, vse pa so v tej kategoriji v precejšnji prednosti pred razmerami, ki jih imajo evropske univerze, tudi najuglednejše med njimi.

Če stanje v ZDA primerjamo z evropsko celino je viden velik, tako finančni kot tudi infrastrukturni razkorak. Medtem, ko najuglednejše evropske univerze prav tako dosegajo izjemno visoke proračune, večina drugih univerz v Evropi ne operira s tako velikimi letnimi prihodki. Najbolje uvrščena evropska univerza na lestvici ARWU, britanski Cambridge, ki je na petem mestu, letno razpolaga s kar milijardo in pol evrov sredstev, kar primerjalno z ameriškim USC, kljub temu pomeni mnogo manjši proračun. Francoska univerza Claude Bernard Lyon 1, ki spada med najbogatejše univerze v Franciji, zato tudi med bogatejše v Evropi in je na lestvici ARWU med 201 in 300 mestom, v letu 2013 razpolaga s finančnimi sredstvi v višini 395 milijonov evrov (*University Claude Bernard Lyon 1, 2013*).

Lyonska univerza športnim dejavnostim, posredno tudi košarki, nameni 1,2 milijona evrov letno, kar zneso 0,3% celotnega proračuna. Čeprav je delež majhen, pa je treba upoštevati, da ima univerza za potrebe svojih 35.000 študentov že zgrajene obsežne lastne športne objekte. Namenska sredstva zato zadoščajo za vse programe ter vzdrževanje in obnovo infrastrukture, ki ju dodatno financira še država v višini 215.000 evrov letno. Vloženi znesek v športne dejavnosti torej znaša 40 evrov na študenta. Za vzgojne in rekreacijske športne aktivnosti imajo na voljo 4 teniške dvorane, 2 zunanji nogometni igrišči, 2 ragbi igrišči, 2 večnamenski športni dvorani, plavalni bazen in več manjših dvoran (Gerlovič, 2012b) .

Univerza v Ljubljani v študijskem letu 2012/13 z 48.822 vpisanimi študenti sodi med večje univerze na svetu. Skupno število v zadnjem petletju sicer vztrajno pada za povprečno 2000 študentov letno. V tem istem obdobju se redno uvršča na 401. do 500. mesto lestvice ARWU najuglednejših svetovnih univerz. Iz preteklih finančnih načrtov je razvidno, da se proračun iz leta v leto povečuje in se z 334 milijoni evrov uvršča v višji srednji razred univerz. Sredstva namenjena univerzitetnemu obštudijskemu športu so bila za leto 2013 načrtovana v višini 428.985 evrov, kar pomeni, da je univerzitetnemu športu v Ljubljani namenjeno le 0,1%. Vsakemu študentu je za športne dejavnosti na Univerzi v Ljubljani namenjeno le 7 evrov, občutno premalo za opravljanje kvalitetnih športnih storitev.

Trenutno stanje kaže na to, da ima Univerza v Ljubljani športu namenjen le en večnamenski objekt in sicer Univerzitetno športno dvorano Rožna dolina. Zgrajena je v dveh etažah, kjer je pritličje sestavljeno iz vhodne avle, garderobnih prostorov in velike dvorane, ki je razdeljena v tri vadbene enote razmejene z zavesami. Primerne so za izvajanje programov nogometa, košarke, odbojke, badmintona in drugih njim sorodnih športov. V prvem nadstropju pa ima objekt še sejno sobo in vadbeno enoto, ki je razdeljena na dva dela s pregradno steno. Plesna dvorana je primerna za izvajanje plesa, pilatesa, joge, aerobike, namiznega tenisa ter je opremljena z ogledali in ozvočenjem. Drugi del te vadbene enote je opremljen s fitness napravami. Iz navedenega je jasno razvidno, da kapacitete ne zadoščajo potrebam izvajanja univerzitetnega športa za skoraj 50.000 študentov.

Investicijska politika vodstev Univerze v Ljubljani v zadnjih desetletjih ni bila usmerjena v izboljšanje položaja na področju športne infrastrukture, saj ni izvedla praktično nobenih investicij gradnje športnih objektov v ta namen. Vse kaže, da se tudi v prihodnosti na tem področju ne bo kaj dosti spremenilo. Že leta 2008 je dr. Ivan Svetlik, takrat kot prorektor Univerze pojasnil, da Univerza nima v načrtu investicij v športno infrastrukturo, saj za ta namen nimajo lastnih sredstev. Vse investicije na tem področju so bile načrtovane. Z izvolitvijo dr. Svetlika na mesto rektorja Univerze v letu 2013, se že predhodno načrtovane usmeritev, v prihodnih petih letih, zagotovo ne bo spremenila (Gerlovič, 2010).

Višina finančnih sredstev ter število in urejenost športnih objektov, s katerimi upravljajo na ameriških in najuglednejših evropskih univerzah so za slovenski univerzitetni sistem in ljubljansko Univerzo težko predstavljljive in nedosegljive, tudi v dolgoročnem smislu. Razlogov za to je sicer kar precej, zagotovo pa je eden izmed njih tudi manjši trg in posledična gospodarska ter ekonomska nekonkurenčnost. Kljub temu bi si ljubljanski študenti zaslužili sodobnejšo univerzitetno športno dvorano in nekaj drugih pripadajočih objektov. Možnosti za to obstajajo, vendar trenutno na tem področju prevladujejo drugi interesi, ki niso vezani na študentski šport.

7.2 Strokovno organizacijski model košarkarskih dejavnosti

Ko je govora o prihodnosti univerzitetne košarke v Ljubljani, ne gre mimo dejstva, da je šport na Univerzi zgrajen in organiziran celostno na temeljih delovanja in upravljanja celotne institucije univerze. Zato je univerzitetni šport v celoti odvisen od usmeritev univerze in prioritet, ki jih ima Univerza zastavljene, kjer šport ni v ospredju. Zato tudi košarka, kot segment znotraj univerzitetnega športa, nikoli ni in tudi v prihodnosti, v smislu sistemske ureditve, ne more izstopati. Na drugi strani so možne nekatere rešitve znotraj izvedbe programov, katerih del je košarka in bi lahko privedle do nekaterih izboljšav. Že v preteklosti je prav košarka predstavljala eno izmed najbolj dodelanih vej univerzitetnega športa in ob enem mednarodno najuspešnejšo športno disciplino na ljubljanski Univerzi.

Strategija celostnega razvoja univerzitetnega športa in njena aplikacija v izvedbenem smislu lahko pripomore k izboljšavam na vseh področjih univerzitetnega športa, tudi košarki. Zavedanje, da je sprememba študijskih programov ob prenovi sistema univerzitetnega izobraževanja prinesla izjemno negativne učinke predvsem na programe osnovne dejavnosti, t.j. športne vzgoje ter, da je na tem področju potrebno nekaj spremeniti, je bil prvi korak v pravo smer. Potrebno je vedeti, da je izobraževanje in vzgoja o športu tudi na akademskem nivoju osnova za njegovo popularizacijo med študenti ter njihovemu odnosu do športa in njegovih pozitivnih učinkov ob prehodu v odraslo obdobje življenja, ko posamezniki z znanjem in izkušnjami s seboj na življenjsko pot vzamejo tudi privzgojene in privzete navade. Osnovna in celostna vzgoja v športu prinaša tudi učinke v posameznih športih predvsem na področjih prepoznavnosti in popularizacije.

Skladno s temi spoznanji je bila izdelana Strategija razvoja športne dejavnosti študentov Univerze v Ljubljani, ki je jasno opredelila stanje po implementaciji Bolonjske reforme in potrebne akcijske korake za izboljšavo stanja na področju univerzitetnega športa. Ugotovitve, da si študenti želijo večjo prisotnost športa na

Univerzi, tako v obveznem kot izbirnem smislu, pomeni velik impulz odgovornim za prihodnje usmeritve.

O tem jasno govorijo podatki študije, katere rezultati so vključeni v strategijo, kjer so študenti uvrstili šport kot svojo prostočasno dejavnost na drugo mesto, takoj za uporabo interneta. S športom se namreč redno ukvarja kar 82% študentov in 80% študentk in trend še narašča. Tudi zato jih 34% meni, da bi morala biti športna vzgoja obvezna vsebina programov v vseh letnikih študija, še dodatnih 31% pa je mnenja, da bi morala biti izbirna v vseh letnikih študija. Na podlagi teh podatkov je mogoče sklepati, da si stalno prisotnost športnih vsebin med študijem želi kar dve tretjini študentov. Zavedanje o pozitivnih učinkih športne dejavnosti študentom torej ni tuje (Majerič in Markelj, 2009).

Dobro organizirana temeljna dejavnost univerzitetnega športa zagotovo predstavlja odlično podlago za razvoj posameznih športov v preostalih pojavnih oblikah univerzitetnega športa, obštudijski in tekmovalni. Kolar (2010) v svoji celoviti strategiji Univerze v Ljubljani, predvideva uveljavljanje sedmih ravni programov športne dejavnosti študentov, kjer je športno vzgojna dejavnost razdeljena na tri segmente, obštudijska prav tako na tri in tekmovalna na zadnji samostojni segment univerzitetnega športa. Tako razdrobljeno razčlenjena struktura bi ob uresničevanju načrta najverjetneje prinesla več zmede kot urejenosti in jasnosti. Morda bi sicer bilo lažje nadzorovati izvedbeni del, saj strategija jasno opredeljuje tudi področje predvidenih izvajalcev, ki v preteklosti ni bilo dorečeno. Vendar za vzpostavitev stanja pred Bolonjsko reformo in doseganja razvitosti ter vključenosti študentov v sistem univerzitetnega športa, ki je bila mnogo boljša kot po reformi, ne bi bila potrebna takšna razdrobitev, temveč bi zadoščala trosmerna usmeritev, kot je obstajala v preteklosti. Znotraj teh treh smeri delovanja pa bi bilo potrebno uskladiti trenutne programe, ki jih izvajajo različni izvajalci, do jasnega načrta kdo natančno so pristojni upravljavci posameznih podelov treh v preteklosti že obstoječih vej univerzitetnega športa.

Učinki osnovne košarkarske športno-vzgojne dejavnosti so za popularnost tega športa izjemno pomembni in prinašajo podlago ostalim oblikam univerzitetne košarke. Dobro pripravljene programe na tem področju bi povečali njeno popularnost in konstantno prisotnost med študenti, ter potencialno vplivale na obiskanost programov obštudijske košarke. Temu področju se v preteklosti nikoli ni posvečalo velike pozornosti. Najverjetneje predvsem iz razloga nedorečenosti kaj obštudijski šport nasploh prinaša in kdo so izvajalci njegovih programov. Med slednjimi je vseskozi vladala konkurenca za pridobitev odjemalcev, saj so bili večinoma tržno in dobičkonosno usmerjeni.

Na področju obštudijske košarke obstaja nemalo možnosti, ki bi jih programi tega segmenta lahko vključevali. Od osnovnega omogočanja rekreativne vadbe košarke, preko tečajev, ki so že del ponudbe in bi jih bilo mogoče nadgraditi, do rekreativnega košarkarskega tekmovanja v ligaški obliki (npr. RUKL) z možnim zgledovanjem po ameriškem sistemu rekreativnih tekmovanj Intramurals in z organizacijo več enodnevnih turnirskih tekmovanj. Slednji del ponudbe bi vključeval simbolične prijavnine za kritje najosnovnejših stroškov tekmovanj, sodnikov ter nagrad za udeležence. Vodenje bi morali prevzeti študenti na bazi prostovoljstva, igrišča pa bi zagotavljal izvajalec programa tekmovanja. Ni zanemarljivo omeniti, da bi v luči nizkih stroškov lahko spomladanski in poletni del tekmovanj študenti odigrali na zunanjih površinah. Na tem nivoju košarke, ki je del obštudijskih prostočasnih aktivnosti študentov, obstaja še nemalo možnosti, idej in rešitev za boljšo izkoriščenost in večjo vključenost tega športa, predvsem pa je potrebno ta segment univerzitetne košarke bolj približati in močneje vpeti v vsakdanjik študentov. Glavna odgovornost za izboljšanje tega področja bi morala pripasti Centru za univerzitetni šport ob hkratnem sodelovanju drugih partnerjev, kot je npr. ŠOU šport, ki ima prav tako izkušnje na tem področju. Pri izvajanju rekreativnega ligaškega tekmovanja bi lahko s preteklimi izkušnjami pomagalo tudi vodstvo UKL.

Najkakovostnejši nivo košarke na Univerzi, tekmovalna košarka, deluje pod okriljem ŠZUL. Tudi ta segment univerzitetnega športa je potrebno obravnavati večplastno.

Predvsem v smislu ločevanja tekmovanj na lokalna oz. univerzitetna, državna in mednarodna. Univerzitetna košarkarska liga (UKL) ima v Ljubljani že lepo tradicijo. Ligaško tekmovanje je v nekaj več kot desetletnem obstoju doživljalo kar precej sprememb, tako z menjavami vodstev tekmovanja, lokacijami tekem, kot idejami kaj naj bi UKL pravzaprav pomenila in kako naj bi se nadalje razvijala. V zadnjih letih liga organizacijsko napreduje, vsako leto si zagotovi tudi glavnega sponzorja, število udeleženih ekip pa se počasi, a vztrajno povečuje. V študijskem letu 2013/14 je v UKL prijavljenih skupno rekordnih 24 moštev, 16 v moški in 8 v ženski konkurenci. To pomeni, da je v moški konkurenci udeležba presegla 60% v ženski pa 30% vseh članic Univerze v Ljubljani. Liga je navadno razdeljena v skupne po štiri moštva, ki so vanje določene z žrebom, ki je izvedeno pred začetkom tekmovanja. Največje pomanjkljivosti lige se kažejo v njeni nizki prepoznavnosti med študenti in posledično slabem obisku gledalcev na tekmah ter skromni medijski prisotnosti. Trenutno edini medijski partner je športni dnevnik, ki o dogajanju v UKL sicer objavlja poročila, vendar v njegovi spletni različici o poteku letošnje lige ni objavljene niti ene same novice. Tekme se igrajo v dvorani Srednje zdravstvene šole v Ljubljani, ki je sicer lokacijsko dokaj ugodna, saj je blizu centra mesta in s tem v bližini večine fakultet in študentskih domov. Na drugi strani pa dvorana ni najustreznejša, saj ima izjemno majhno kapaciteto sedežev za gledalce in nekoliko manjše mere igrišča od predpisanih.

Ob povečevanju števila udeleženih ekip bo vodstvo v prihodnosti moralo razmisliti o možnih spremembah sistema tekmovanja, saj lahko trenutno aktualen sistem ob slučajnosti žreba v isto predtekmovalno skupino določi štiri močne fakultetne ekipe in s tem posledično osiromaši kakovost lige v drugem delu tekmovanja, ko moštva igrajo na izpadanje. Možnih rešitev je več, od razdelitve lige na le dve skupini (A in B) in s tem povečanje števila tekem. Na drugi strani pa manjše možnosti izpada ekip zaradi slučajnosti žreba, ki mora biti izveden z vnaprej določenimi vsaj štirimi nosilci. Dolgoročno je ob povečani popularizaciji lige mogoča tudi razdelitev slednje na dva kakovostna nivoja z ustanovitvijo prve in druge UKL. Za doseg tega cilja pa je potrebno storiti nekaj korakov v smeri povečanja prepoznavnosti med študenti in večje ter pogostejše prisotnosti v medijih. Na tem področju bi bilo vredno vzeti za

zgled Šolsko košarkarsko ligo (ŠKL), ki je medijsko močno prisotna, ima celo svojo tedensko televizijsko oddajo z objavljenimi poročili tekem, prispevki na temo košarke, trženjem lastnih proizvodov, itd. ŠKL ima prav tako že večletno tradicijo zaključne prireditve finalnih tekem osnovnošolcev in srednješolcev, ki se odvija v dvorani Tivoli, s prenosom v živo na eni izmed slovenskih komercialnih televizij, ki ima visoko stopnjo gledanosti med slovenskimi gledalci. Prireditve je ob enem izjemno kvalitetno pripravljena in ima bogat spremljevalni program ter na koncu podelitev lepih sponzorskih nagrad najboljšim posameznikom in ekipam. V prihodnje bi bilo smotrno zagotoviti tudi nekoliko primernejšo, multimedijsko boljše podprto in večjo košarkarsko dvorano za katero bi bila potrebna nekoliko večja finančna sredstva, ki pa v razporeditvi stroškov za izvedbo lige trenutno niso zagotovljena. Vse omenjeno bi bilo mogoče v prvi fazi doseči z dodatnimi sponzorji tekmovanja in medijsko prisotnostjo tako v tiskanih, elektronskih, kot tudi televizijskih medijih. Pri slednjih bi se lahko v začetku lahko oprli na že obstoječe oddaje o košarki mladih. Prav tako bi bilo potrebno izboljšati in prenoviti spletno stran UKL, ki je v zadnjih letih sicer nekoliko napredovala, vendar ne dovolj za hitrejšo povečanje prepoznavnosti lige. Poročila vseh odigranih tekem, hitro ažuriranje rezultatov in ureditev povezav do spletne strani z uradnih spletnih strani fakultet je nuja.

V preteklosti so obstajale tudi težnje po ustanovitvi vseslovenske univerzitetne košarkarske lige (SUKL) v kateri bi tekmovali ekipe fakultet vseh slovenskih univerz, vendar ta ideja v trenutnih razmerah univerzitetne košarke, tudi zaradi precej večjih stroškov za ekipe, kratkoročno ni realna.

Državna univerzitetna košarkarska prvenstva, ki potekajo enkrat letno navadno konec meseca maja, se odvijajo brez medijske odmevnosti in splošne zaznave med študenti. Temu primerno tekmovanje nima večjega, kaj šele prestižnega pomena z izjemo zagotovitve pravice udeležbe na mednarodnih tekmovanjih (EUPK). Zato je nujno povečanje veljave osvojitve naslova državnega univerzitetnega košarkarskega prvaka, s primernim nagrajevanjem študentskih prvakov in vključitvijo njihovih uspehov v prilogo k diplomski listini. Potrebni bi bili resnejši pristopi pri izvedbi

tekmovanja, ki ga mora odgovorneje nadzirati in izvajati Slovenska univerzitetna športna zveza (SUSA) v sodelovanju s športnimi zvezami univerz. Prvenstva se na dogovorni ravni izvajajo načelno po krožnem sistemu vsako leto v organizaciji druge univerzitetne športne zveze. Slednje se ne potegujejo za pridobitev izvedbe prvenstev oz. se jim prej izogibajo kot ne, kar priča o nepopularnosti tega tekmovanja, ki mu primanjkuje tudi vsesplošna, predvsem medijska promocija. V dosedanjem poteku prvenstev se je najbolje obnesla različica izvedbe v dveh tekmovalnih dneh v okviru letnega festivala športa, kjer se odvijajo združena tekmovanja ekipnih športov na enem mestu. Gre za športno družabno srečanje večjega števila sorodno mislečih študentskih športnikov, ki tekmujejo in izmenjujejo mnenja ter izkušnje. Prav zaradi poudarka na družabnem delu tekmovanja, bi bilo v prihodnje potrebno temu delu organizacije posvečati večjo pozornost. Državno univerzitetno prvenstvo nujno potrebuje širšo ciljno publiko obsežnejše zastavljene medijske promocije. Iz teh razlogov bi bilo vredno izvedbo tekmovanja obdržati v dvodnevem režimu, saj ponuja precej več maneverskega prostora pri organizaciji. Poleg tega tekmovanje, izvedeno v dveh dneh, omogoča košarkarjem dovolj časa za regeneracijo med posameznimi tekmami.

Vrh strukture univerzitetnih košarkarskih dejavnosti predstavlja študentska košarka na mednarodnem nivoju. Pomen udeležbe na mednarodnih študentskih košarkarskih tekmovanjih in promocija Univerze je izrednega pomena, saj se na srečanjih te vrste opravi tudi velika promocija države in njenega akademskega sveta. Ob enem gre za pomemben dogodek mednarodne univerzitetne primerjave v košarkarskem pogledu na enem mestu. Visoke tekmovalne ambicije, ki jih ima Univerza na področju mednarodnih košarkarskih tekmovanj, izvirajo iz uspehov univerzitetnih reprezentanc na evropskih univerzitetnih košarkarskih prvenstvih (EUPK) v preteklem desetletju. Na njihovi podlagi je Univerza večkrat lahko zastopala svoje vodilo in geslo univerze športne odličnosti. Ob krepitvi in širitvi tega tekmovanja je tudi konkurenca vse bolj kakovostna, zato bodo uspehi v prihodnje težko ponovljivi, v kolikor bodo na organizacijskem in strokovnem področju tega dela dejavnosti stvari ostale nespremenjene.

V preteklosti sta mnogo uspehov na prvenstvih dosegli tako moška kot ženska selekcija. Sestava ekip je največkrat temeljila na košarkarjih prve slovenske državne košarkarske lige, ki so tvorili jedro reprezentance. Njim so bili za popolnitev ekip dodani manj izkušeni košarkarji, ki so bili najuspešnejši v UKL. Zanimivo je bila ženska selekcija navadno močno podobna sestavi ženske državne reprezentance, kar priča o slabem stanju v katerem se že daljše obdobje nahaja slovenska ženska košarka. Igralke navadno za igranje v klubih niso plačane, kaj šele, da bi bile profesionalke, kar je v moški košarki precej bolj pogosto. Na podlagi tega dejstva se veliko košarkaric odloči za resen študij ob vzporednem igranju košarke.

Na podlagi osebnih izkušenj s funkcijo selektorja moške univerzitetne košarkarske reprezentance je mogoče potegniti nekatere zaključke o problematiki vloge selektorja izbrane vrste in kakšne so težave s katerimi so se slednji spopadali. Kljub preteklim uspehom univerzitetnih reprezentanc se je izkazalo, da je na projektu EUPK in odpravah nanj sodelovalo premalo ljudi, največkrat zaradi pomanjkanja sredstev namenjenih za priprave in odprave na tekmovanja. Zato so mnoge obveznosti, ki niso del selektorjevih zadolžitev, padle prav nanj. Poleg izbire in selekcioniranja igralcev ter strokovnega vodenja, je selektor opravljal še mnoge druge organizacijske naloge, ki so ga pretirano okupirale. Zato je težko osredotočal misli le na strokovno delo na in ob košarkarskem igrišču. Na prvenstvih so imeli nekateri trenerji težave z disciplino in nešportnim življenjem posameznih reprezentantov. Posledično se je pojavljal neresen pristop k tekmovanju, popivanja igralcev in igralk ter stoično vzdušje v ekipi. Poleg tega je bil selektor za delo v daljšem obdobju plačan le simbolično, kar prav tako ni pripomoglo k visoki motiviranosti. Zaradi nedorečenosti vpoklica in popolnoma prostovoljnega pristopa študentov k izbrani vrsti univerze, brez kakršnekoli zaveze, so se selektorji med pripravami na prvenstva nemalokrat srečevali s številnimi odpovedmi kandidatov, celo tik pred prvenstvom. Vzroke slednjih gre iskati v terminski neugodnosti prvenstev, ki potekajo ravno v času posezonskega odmora igralcev, ko nimajo klubskih obveznosti ter pogodbenim klavzulam, ki igralce zavezujejo k neigranju izven klubskih obveznosti in jih je kljub vloženim naporom težko zaobiti.

V luči teh težav so potrebne spremembe v smeri profesionalizacije funkcije univerzitetnega košarkarskega selektorja ob hkratni zagotovitvi primernih pogojev za delo. S sklenitvijo celoletne ali večletne zaveze o sodelovanju, bi dosegli popolno predanost selektorja in njegove ekipe reprezentanci Univerze. svojemu delu. S tem bi lahko prišlo do ustreznega strokovnega dela v daljšem, tudi večletnem obdobju z lažjim načrtovanjem in doseganjem zastavljenih ciljev ter sistemsko sestavo ekipe. V prihodnosti bo potrebno doseči večjo stopnjo zavezanosti igralcev k sodelovanju, ko enkrat potrdijo željo po udeležbi. To bi se lahko storilo z intenzivno in korektno komunikacijo s klubi ob pomoči Košarkarske zveze Slovenije (KZS). Ob tem je potrebno okrepiti organizacijski del ekipe, ki mora skrbeti za ustrezne vadbene in tekmovalne pogoje.

Na podlagi tega bi povečali resnost pristopa k institutu košarkarske reprezentance Univerze v Ljubljani in s tem povečali njeno vrednost ter pristop reprezentančnih kandidatov. Lažje bi dosegli zavezo igralcev o sodelovanju, manj bi bilo odpovedi sodelovanja in s tem težav pri sestavi reprezentance. Vredno bi bilo razmisliti o podelitvi posebnih statusov s sprejetjem ustreznih aktov, ki bi košarkarjem omogočali lažji nastop za selekcijo in olajšali opravljanje študijskih obveznosti. Uspešnost nastopanja za univerzitetno košarkarsko reprezentanco pa bi lahko zapisali v prilogo k diplomski listini. Nedavno je bil že v pripravi osnutek pravilnika o pogojih izobraževanja vrhunskih športnikov in trenerjev, ki bi lahko bolje urejal to področje in bi dopolnjeval sedanjo ureditev pridobitve statusov športnika ali trenerja na podlagi Zakona o športu, pod okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS). Sprejem takšnega pravilnika bi lahko močno izboljšal pogoje najkakovostnejše tekmovalne košarke na Univerzi v Ljubljani. Izpeljava postopka sprejema takšnega akta pa je odvisna zgolj od nadaljnjih usmeritev in volje njenih vodstvenih struktur.

Dejstvo je, da je ob zaključku srednješolskega izobraževanja veliko mladostnikov, ki so del kakovostne tekmovalne košarke v precepu življenjske odločitve profesionalnega nadaljevanja športne poti ali zaključka kariere in nadaljevanje šolanja na akademski ravni. Oboje hkrati je tudi zaradi specifične športne panoge in pogostosti

treniranja praktično nemogoče. Prvi korak k izboljšanju razmer za najkakovostnejše košarkarje in košarkarice, ki študirajo na Univerzi je bila uresničitev dlje časa trajajoče ideje posameznikov, ki so imeli močan stik z strokovnim delom v univerzitetni košarkarski reprezentanci. Na podlagi teh idej je bil ustanovljen program, ki so ga poimenovali »Študij in košarka« (ŠIK). Izvajati se je pričel v študijskem letu 2012/13. V prvem letu izvajanja se je programa udeležilo 13 košarkarjev predvsem iz bolj oddaljenih košarkarskih klubov od Ljubljane. V prihodnje ima vodstvo programa načrte o širitvi na večje število udeležencev ter posvečanje pozornosti tudi košarkaricam. Za uresničitev tega cilja bo potrebna kvalitetna in konstruktivna komunikacija s košarkarskimi klubi, ki so do novih idej kot je ŠIK navadno precej zadržani. Potrebno bo spoznanje, da imajo od takšnega programa vsi vpleteni lahko veliko koristi. Treningi se izvajajo v zgodnjem jutranjem terminu trikrat tedensko tako, da omogočajo košarkarjem udeležbo pri študijskih obveznostih. Vse skupaj omogoča smelo zasnovano za načrtnejše delo s košarkarskima selekcijama Univerze in temeljitejšo pripravo na državna in mednarodna univerzitetna tekmovanja, kot je bilo to mogoče v preteklosti. Boljše medsebojno poznavanje igralcev, ki prihajajo iz različnih klubov, več časa za uigravanje ekipe in posledično njena večja homogenost ter ustvarjanje timskega duha, na podlagi kvalitetnejše pripravljenosti prinašajo večje možnosti za doseganje dobrih rezultatov.

Logični koraki pri nadaljnjem razvijanju programa ŠIK, ki smiselno zaokrožijo shemo tekmovalne košarke na Univerzi, bi bila možna ustanovitev akademskega košarkarskega kluba (AKK) po vzoru študentskega odbojarskega kluba Vital, ustanovljenega leta 1990. Ob tem je potrebno preučiti možne pozitivne in negativne vplive na razvoj slovenske košarke na državnem nivoju. Ne bi bilo namreč smiselno na košarkarski zemljevid postaviti še en klub in pri tem škoditi klubom na lokalni ali državni ravni. Gre predvsem za idejo zapolnitve vrzeli, ki nastaja ob prehodu mladih košarkarjev in košarkaric iz srednješolske v višješolsko izobrazbo, ko se mnogi odločijo za zaključek aktivne kariere in posvetitvi izključno študiju. Takim posameznikom bi Univerza lahko nudila dobre vadbene pogoje v neposredni bližini mesta študija in s tem nadaljevanja košarkarske poti ter ohranjanja aktivnega stika s

športom. AKK bi lahko deloval kot samostojno športno društvo ali pod okriljem ŠZUL in nadzorom Univerze v Ljubljani, kot že delujejo mnogo druga. Najverjetneje je v času, ko glavno mesto Ljubljana nima predstavnika v članski kategoriji 1. ženske slovenske košarkarske lige zrelejša kot kdajkoli prej. Potrebno pa se je zavedati, da pri takšnem projektu lahko pride do konflikta interesov Univerze in košarkarskih klubov, v katerem bi imela Univerza veliko prednost zaradi ugodnosti, ki bi jih košarkarjem lahko ponudila ob študiju. Košarkarski klubi si namreč ob vsesplošnem pomanjkanju košarkaric v državi, želijo igralko na vsak način zadržati v svojih vrstah, tudi za ceno manjše udeležbe nekaterih igralk na treningih med delovnim tednom. Po drugi strani pa je dejstvo, da zaradi finančnih težav s katerimi se spopadajo klubi v ženski košarkarski ligi, igralko za klube v veliki večini nastopajo brez, da bi bile pri tem plačane. Zato večina košarkaric po končani srednji šoli razmišlja v smeri zaključka aktivne športne poti, saj v nadaljevanju te ne vidijo finančne perspektive in se raje odločijo za nadaljevanje šolanja, ker jim to predstavlja višjo prioriteto. Zato bi jim košarkarski klub v okviru Univerze lahko nudil vse potrebne možnosti za nadaljevanje igranja košarke ter ob enem zastopanje Univerze tudi na mednarodnih tekmovanjih. V moški košarki je stanje nekoliko drugačno, saj obstaja v državi kar nekaj klubov, ki svojim obetavnim košarkarjem lahko nudijo dober razvoj ob solidnih finančnih pogojih, predvsem pa boljše možnosti za prodor v tujino. S podpisom pogodbe v tujini pri bogatih evropskih klubih si zagotovijo eksistenčno varnost, saj imajo največji evropski klubi odlično urejene razmere za košarkarski napredek ob hkratnem šolanju, ki je del sistema delovanja klubov v sklopu košarkarskih akademij. Iz teh razlogov bi bil moški AKK nekoliko manj smiseln, kljub temu pa bi lahko nudil servis tistim posameznikom, ki niso del najperspektivnejših košarkarjev v svoji generaciji in bi vseeno želeli ob študiju nadaljevati z igranjem kakovostne tekmovalne košarke.

Še eden izmed neizkoriščenih segmentov razvoja univerzitetne košarke je zagotovo boljše sodelovanje s Košarkarsko zvezo Slovenije (KZS), od česar bi lahko imeli obojestransko korist. Slednjega trenutno z izjemo spremljanja strokovnega dela na programu ŠIK praktično ni. O tem govori tudi dejstvo, da v zadnjih javno objavljenih

Smernicah razvoja košarke v Sloveniji iz leta 2003, ki jih je pripravila KZS, področju razvoja visokošolske košarke v celotnem dokumentu namenjajo le odstavek. V njem omenjajo, da se v prihodnje nameravajo bolj posvečati ženski visokošolski košarki in to povsem brez kakršnekoli razlage na kakšen način. Sodelovanje KZS z Univerzo b lahko v ključnem obdobju razvoja mladega košarkarja ohranilo mnogo več posameznikov aktivnih pri igranju tudi med študijem in po njem. Marsikakšen izmed diplomantov bi se po zaključenem študiju lahko vrnil k igranju aktivne košarke, zato je tudi na tem področju vredno vložiti več naporov. Z nedavno zaključenim projektom KZS ob izvedbi Evropskega košarkarskega prvenstva 2013 v Sloveniji za košarkarje v članski konkurenci, lahko slovenska košarka na vseh področjih veliko pridobi. Splošno znan je podatek, da so se v preteklih dveh letih (2012 in 2013), zaradi promocije košarke v okviru organizacije tekmovanja, ki se je odvijalo v Sloveniji, vpisi otrok v košarkarske šole povečali za 60%. To bi bilo potrebno izkoristiti tudi za povečanje vpisa v vse razpoložljive in še prihajajoče programe košarke na Univerzi. Študenti namreč že med študijem in po njem postanejo starši, ki vplivajo na izbiro otrok pri izbiri interesnih dejavnosti s katerimi se ukvarjajo ob šolanju. Vzor staršev pa ima pri otrocih izjemno pomembno vlogo pri njihovih zanimanjih in življenjskih odločitvah. Zato je pomembno, da bi smernice obeh subjektov, tako KZS kot UL, v prihodnosti predvidevale načrt obsežnejšega sodelovanja in skupnega razvoja.

7.2.1 Kratek strukturni prikaz modela košarkarskih dejavnosti

Na podlagi analize stanja, ugotovitev prednosti in slabosti obstoječega sistema ter že obstoječega predloga strategije razvoja športne dejavnosti študentov Univerze v Ljubljani iz leta 2010, ki je bila izdelana zaradi nastalih sprememb po prenovi študijskih programov v skladu z Bolonjsko reformo, so predstavljene možne rešitve oz. predlog strokovno organizacijskega modela košarkarskih dejavnosti Univerze v Ljubljani v strnjeni strukturirani obliki in z miselnim vzorcem.

Športno-vzgojni programi košarke:

- a) košarka v sklopu obveznega predmeta športna vzgoja (študijski program – izvajajo članice, obvezno v 1. letniku študija);
- b) košarka v sklopu izbirnega predmeta šport (študijski program – izvajajo članice, izbirno od 2. letnika študija dalje);
- c) košarka v kreditno ovrednotenih športnih programih – izvaja CUŠ, izbirno od 2. letnika in dalje;

Skupno programom naj bo stopenjsko napredovanje: 1. stopnja (nadaljevanje srednješolskega kurikulumu programov košarke), 2. stopnja (nadaljevalna tehnika in osnovna taktika), 3. stopnja (nadaljevalna tehnika in nadaljevalna taktika).

Obštudijski programi košarke:

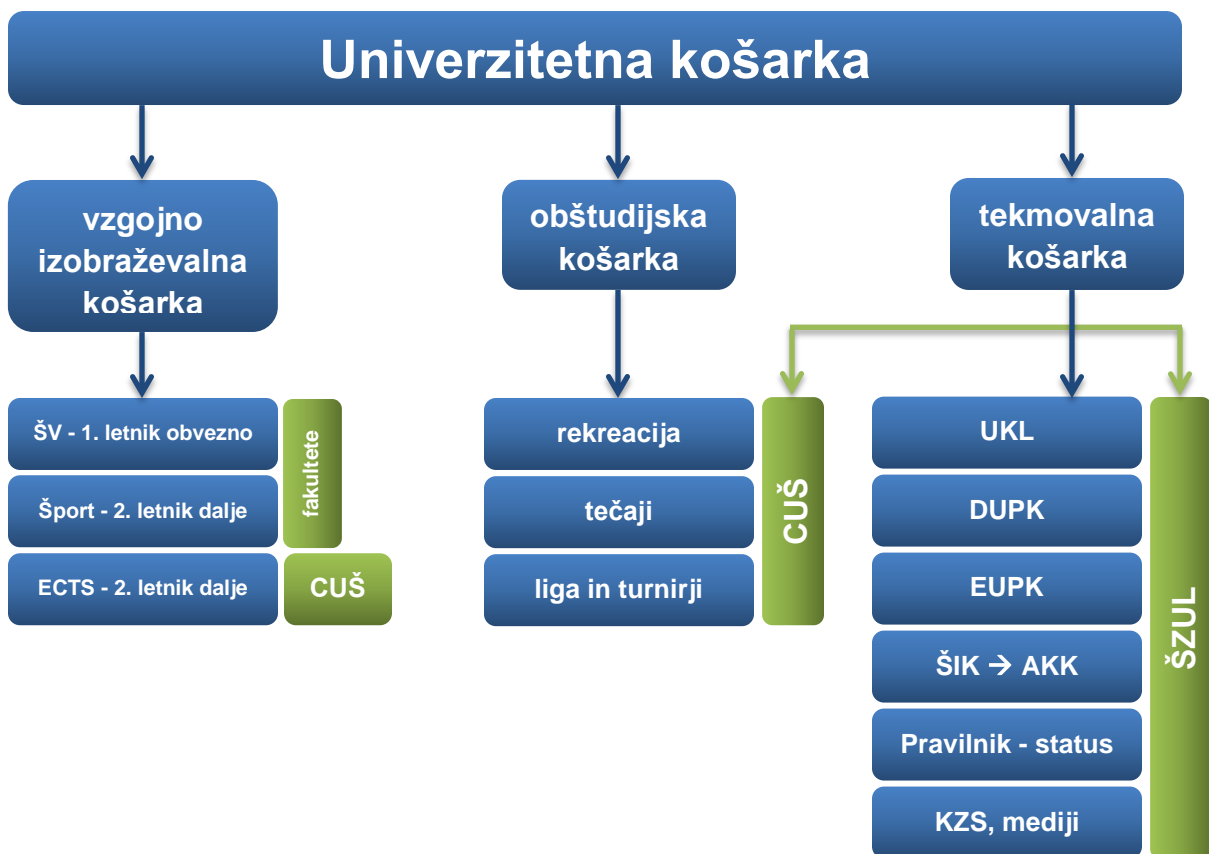
- a) rekreativni termini košarke – izvaja CUŠ; v Univerzitetni športni dvorani Rožna dolina ali drugih razpoložljivih kapacitetah;
- b) tečajji košarke – stopenjski; izvaja CUŠ; v Univerzitetni športni dvorani Rožna dolina;
- c) ligaško in turnirsko košarkarsko tekmovanje – po vzoru ameriške Intramurals; zagotovitev primernih igralnih površin – izvaja CUŠ; v Univerzitetni športni dvorani Rožna dolina in na drugih primernih zunanjih košarkarskih igriščih;

Tekmovalni programi košarke:

- a) UKL – izvaja ŠZUL; prilagoditev sistema tekmovanja, primernejša dvorana, sponzorji, medijska pokritost in promocija med študenti);
- b) DUPK – izvaja SUSA; festival športa naj bo dvodnevno tekmovanje, povečanje pomena in vrednosti naslova državnega univerzitetnega košarkarskega prvaka, večja medijska prepoznavnost)
- c) EUPK – izvajata SUSA in ŠZUL; izboljšanje pogojev vodenja (stroka) in organizacijska podpora, zaveza o sodelovanju reprezentantov;
- d) ŠIK – izvaja ŠZUL; sistemske rešitve, profesionalizacija funkcije selektorja; prinaša več pregleda nad igralci, delo na daljše obdobje, igralci med tednom

ne trenirajo v klubih temveč v sklopu projekta »Študij in košarka« pod vodstvom trenerja – selektorja; ustanovitev akademskega košarkarskega kluba (AKK);

- e) Pravilnik o izobraževanju vrhunskih igralcev in trenerjev – priprava in sprejem ŠZUL in UL;
- f) Povezovanje – mediji: Facebook, Twitter, kvalitetnejše spletne strani CUŠ, ŠZUL in UKL; boljše sodelovanje s KZS;

Slika 6. Organizacijski model košarkarskih dejavnosti na UL

Na zgornji Sliki 6 je razčlenjen organizacijski model pojavnih oblik in nivojske nadgradnje univerzitetnih košarkarskih dejavnosti s predlaganimi izvajalci in njihovimi možnimi povezavami oz. sodelovanji. S tem je prikazana temeljna ideja zasnove povezanosti ter nadgradnja univerzitetnih košarkarskih dejavnosti.

8 Sklep

Upad vključenosti študentov v športno dejavnost po spremembah študijskih programov v skladu z Bolonjsko reformo je bil v zadnjih letih nesporno zaznan. Ugotovljeno je bilo, da predhodna ureditev sistema univerzitetne košarke in športa nasploh, ni bila zgrešena. Nasprotno, delovala je mnogo bolj organizirano in učinkovito, kot po uvedenih spremembah v Bolonjski prenovi študijskih programov. Zato je kot osnova sistema primerna tudi nadalje. Seveda so v organizacijskem in izvedbenem pogledu potrebne spremembe in jasnejša določitev odgovornosti vodenja in izvajanja. Natančno določena začrtana pot v smeri večjih vlaganj v univerzitetni šport, večje profesionalizacije kadrov in skupne vizije, lahko povzdignejo univerzitetni šport in z njim košarko na še višji nivo, kot je nekoč že bil.

Jasno je, da lahko različni deli univerzitetnih košarkarskih dejavnosti obstajajo in delujejo eden brez drugega, vendar pričujoči strokovno organizacijski model košarkarskih dejavnosti Univerze v Ljubljani poudarja princip delovanja sistema, ki je stopenjsko povezan, se nadgrajuje in dopolnjuje. Zato je predvideno, da so tudi učinki teh prehodov preko vseh pojavnih oblik in nivojev univerzitetne košarke sinergijski.

Na podlagi analize stanja univerzitetnega športa, košarke doma in v tujini je povsem gotovo, da so razmere na slovenskih univerzah organizacijsko primerljive s košarkarsko najrazvitejšimi, ZDA in državami zahodne Evrope. Na drugi strani pa so finančni in infrastrukturni pogoji za izvedbo zastavljenih programov povsem neprimerljive z najrazvitejšimi univerzami. V svetovnem merilu je slovenski univerzitetni sistem, pred nedavnimi spremembami, organizacijsko predstavljal pravi unikum, saj košarke na obvezno vzgojno-izobraževalnem nivoju ni moč zaslediti praktično nikjer na svetu. V preostalih delih univerzitetne košarke je slovenski sistem precej podoben najrazvitejšim in košarkarsko najuspešnejšim državam. Velike razlike pa se pojavijo na področju razpoložljivih pogojev za ukvarjanje s košarko, saj v Ljubljani ni primerljive infrastrukture, finančni vložki v študentski šport pa v primerjavi z najuspešnejšimi svetovnimi univerzami neznatni.

Na področju univerzitetnih športnih objektov so zato nujni premiki na bolje. Potrebno bi bilo zagotoviti več sodobnejših objektov za omogočanje izvajanja kvalitetnih učnih in trenažnih procesov. To bi lahko storili z izgradnjo več novih manjših večnamenskih objektov ali vsaj močno razširitvijo in prenovo velike dvorane v obstoječi Univerzitetni športni dvorani Rožna dolina. Idej za nadaljnji razvoj je dovolj, potrebno pa bo več kot idejni koncept za prehod na višji nivo dela in s tem ustvarjanjem podlage za pričakovanja po visokih rezultatskih ciljih.

Usmeritve pristojnih v prihodnje narekujejo precejšnje povečanje vložka v univerzitetni šport, tako v kadrovskem kot finančnem smislu. Povečanje lahko Univerza doseže z zagotovitvijo sredstev iz naslova več različnih virov. Slednje bo izjemno težka naloga, saj je Univerza precej rigidna ustanova in težko krmari v obilici interesov posameznikov ali različnih skupin. Univerzitetni šport zato čaka težko obdobje in morda je realneje pričakovati, da bi njegov nivo ostal vsaj približno takšen, kot je trenutno.

9 Viri

Academic Ranking of World Universities 2013. (2013). Academic Ranking of World Universities. Pridobljeno 16. 11. 2013, iz <http://www.shanghairanking.com/ARWU2013.html>

Center za univerzitetni šport. (2013). Center za univerzitetni šport. Pridobljeno 17. 10. 2013, iz <https://sites.google.com/a/student.uni-lj.si/cus/>

Clubs List and Contact Information. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 18. 11. 2013, iz <http://sait.usc.edu/recsports/sports/club-sports/clubs-list>

College Athletic Scholarship Limits. (2013). Scholarship Stats. Pridobljeno 19. 11. 2013, iz <http://www.scholarshipstats.com/ncaalimits.html>

CUŠ. (2013). Center za univerzitetni šport. Pridobljeno 17. 10. 2013, iz <https://sites.google.com/a/student.uni-lj.si/cus/cus>

Facilities. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 22. 11. 2013, iz <http://sait.usc.edu/Recsports/facilities>

Financial Report 2012. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 22. 11. 2013, iz <http://about.usc.edu/files/2011/07/USC-FY12-Annual-Report.pdf>

Gerlovič, D. (2008). Univerzitetna športna odličnost. *Univerzitetni šport*, II(2), 2.

Gerlovič, D. (2010). Slovenski univerzitetni šport in športni objekti. *Univerzitetni šport*, III(3), 10.

Gerlovič, D. (2012b). Šport na Univerzi Claude Bernard Lyon1. *Univerzitetni šport*, V(5), 13-14.

Gerlovič, D. (2012a). 50. obletnica uvedbe rednih športnih programov na UL in Sloveniji (1963-2013). *Univerzitetni šport*, V(5), 32.

International University Sport Federation. (2013). FISU. Pridobljeno 3. 11. 2013, iz <http://fisunet/en/FISU-homepage-3137.html>

Jamnik, M. (2007). Univerzitetna košarkarska LIGA. *Univerzitetni šport*, I(1), 12.

Jamnik, M. (2010). UNI šport na Fakulteti za Kemijo in Kemijsko tehnologijo UL. *Univerzitetni šport*, III(3), 8-9.

Kavčič, R. (2007). Pota in stranpota športne vzgoje na univerzi. *Univerzitetni šport*, I(1), 6-7.

Klavora, I. (2007). Bolonjski programi – športna vzgoja oz. šport. Ne, hvala! *Univerzitetni šport*, I(1), 9.

Kolar, E. (2010). *Izdelava strategije razvoja športne dejavnosti študentov Univerze v Ljubljani*. Neobjavljeno delo.

Košarka na Olimpijskim igrami. (2013). Wikipedija Slobodna enciklopedija. Pridobljeno 16. 11. 2013, iz http://hr.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%A1arka_na_Olimpijskim_igrami

Kürner, D. (2008). Možnosti udeležbe na različnih mednarodnih športnih dogodkih za študente. *Univerzitetni šport*, II(2), 24.

Majerič, M. in Markelj, N. (2009). Analiza nekaterih dejavnikov ukvarjanja s športom pri študentih = Analysis of some factors of students' engagement in sport. *Šport*, 57(3), 14-17.

Močnik, R. (2007). Center za univerzitetni šport (CUŠ). *Univerzitetni šport*, I(1), 17.

National Collegiate Athletic Association. (2013). Wikipedia The Free Encyclopedia. Pridobljeno 19. 11. 2013, iz <http://en.wikipedia.org/wiki/Ncaa>

Obrist, M. (2007). *Univerzitetni šport*, I(1), 3.

Organizacijska sestava študentskega športa. (2013). Športna zveza Univerze v Ljubljani. Pridobljeno 24. 10. 2013, iz <https://sites.google.com/a/student.uni-lj.si/sportna-zveza/o-zvezi/organizacijska-shema-univerzitetnega-sporta-v-sloveniji>

Piletič, S. (2010). Predstavitev centra za univerzitetni šport UL. *Univerzitetni šport*, III(3), 13.

Plešnar, I., Bratuž, J. in Janko, G. (2010). Redna športna vzgoja v času študija na Univerzi v Ljubljani. *Univerzitetni šport*, III(3), 6-7.

Programa ADO. (2013). Wikipedia La enciclopedia libre. Pridobljeno 20. 11. 2013, iz http://es.wikipedia.org/wiki/Programa_ADO

Recreational Sports. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 18. 11. 2013, iz <http://sait.usc.edu/Recsports/>

Student-Athlete Academic Services. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 18. 11. 2013, iz <http://saas.usc.edu/>

Study in Spain. (2013). Universidades de Espana. Pridobljeno 22. 11. 2013, iz <http://universidad.es/en/spain/study-spain>

ŠOU šport. (2013). ŠOU šport. Pridobljeno 9. 10. 2013, iz <http://www.sousport.si/index.php>

Sport Info. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 18. 11. 2013, iz <http://sait.usc.edu/Recsports/sports/intramurals/sport-info>

USC Athletic Department Directory. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 18. 11. 2013, iz <http://www.usctrojans.com/school-bio/usc-00athdept.html>

USC Facilities. (2013). University of Southern California. Pridobljeno 22. 11. 2013, iz <http://www.usctrojans.com/facilities/usc-facilities.html>

University Claude Bernard Lyon 1. (2013). Universite de Lyon. Pridobljeno 23. 11. 2013, iz <http://www.univ-lyon1.fr/discover-lyon-1/>

Vizija, poslanstvo in vrednote. (2013). ŠOU šport. Pridobljeno 9. 10. 2013, iz <http://www.sousport.si/?T=00600002>

Žvan, M. (2010). Športna zveza Univerze v Ljubljani. *Univerzitetni šport, III(3)*, 4-5.